

2025

LæringsCentret

**SKOLE
BIBLIO
TEK**

ÅBENT

Tema: Samarbejde om læseglæde

Dansk Forfatterforening

Til lykke til Anne Sofie Hammer, som med stor applaus er valgt til ny forperson i Dansk Forfatterforening. Hun afløser Morten Visby, der har haft otte år på posten.

Bjarne Reuter

Forfatteren Bjarne Reuter har netop fejret 75-års fødselsdag og fejrer i 2025 50 års forfatterjubilæum med bl.a. genudgivelse af debutbogen *Kidnapning* fra 1975. Reuters forfatterskab er imponerende både i omfang og variation. Han har aldrig været bange for at give sig selv en ny udfordring, og han har været en sand berigelse både i børne- og voksenlitteraturen i Danmark.

Pingprisen 2025

Vinderne af tegneserieprisen Pingprisen 2025 blev kåret ved en stor prisfest lørdag den 7. juni i Kulturhuset Islands Brygge. Årets Bedste danske tegneserie blev roadmovie-thrilleren *Alva i mørket*. En hæsblæsende og neglebidende overnaturlig nordisk noir, skrevet med

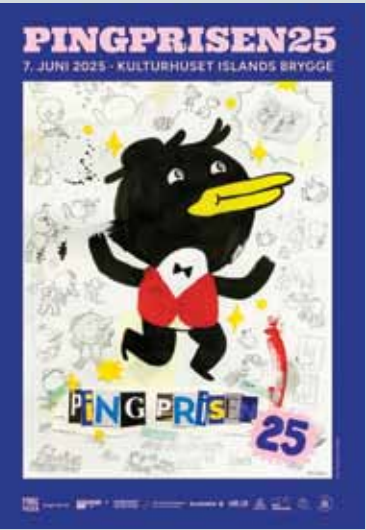
ordknap effektivitet og tør humor af danske Aksel Studsgarth og tegnet mørkt og stemningsfuldt af svenske Daniel Hansen.

Årets journalistiske tegner blev Weekendavisens Gitte Skov. "Vi lever i en tid, der er både voldsom og absurd, og den kalder på en tegner, der kan tegne galskaben så vi både ler af den og forstår alvoren," skriver juryen i sin motivation.

Årets debut blev Signe Dagmar Herlevsens særegne og poetiske *Inge*, om en blomst, der lever et helt liv blandt pusher-enhjørninger og gangsternisser; mens Mette Vedsø og Sofie Louise Dam fik Pingprisen for Bedste børne/ungdomstegneserie for *Team Vildmark* i krydsfeltet mellem børnebog og tegneserie. Æresprisen gik til tegneren Teddy Kristiansen. Han har siden debuten med *Superman og fredsbomben* i 1990 skabt sig en stor karriere i USA, hvor han har tegnet serier med blandt andet Superman, Tarzan og The Sandman, og beåndet dem alle med sin stregs særlige poetiske nerve. Han har som den hidtil eneste dansker vundet "Tegneseriens Oscar", en Eisner-pris, for Superman-meditationen *It's a Bird* (2004). Det er et stort livsværk.

Bedste internationale tegneserie på dansk: *Sukkwan Island* af Ugo Bienvenu, oversat af Lisa Villeneuve Kristensen (Fahrenheit)

Bedste internationale tegneserie: *Sunday* af Olivier Schrauwen (Fantagraphics).

Selskabet for Børnelitteratur, IBBY Danmark

Traditionen tro blev der skiftet lidt ud i foreningens bestyrelse ved årets generalforsamling i marts 2025. Mette Sofie Kirkedal, Caroline Bruhn-Jensen og Hanne Panduro udtrådte af bestyrelsen og modtog stor tak for deres indsats. Til gengæld indtrådte Eva Schelke, Lisa Stolt Rasmussen og Fie Sejr Ravn Jensen. Bestyrelsen konstituerede sig umiddelbart efter generalforsamlingen, hvor Sophie Fuglesang blev valgt til ny næstforperson. Christian Bach fortsætter som forperson og kasserer.

Indhold

Kort nyt 2

Leder 3

Til inspiration..... 4

Hvordan bygger man en vulkan? 5

Her passer børnene på hinanden..... 6

Vi skal have forældrene med .. 10

Vi kan besøge hinanden på strømpesokker 14

Er der børn der hader at læse .. 16

Genvej til læseglæde med smarte bøger 18

Breve til fremtiden 22

Anmeldelser..... 24

Veloverstået statusseminar

Selskabet for Børnelitteraturs årlige Statusseminar blev igen en succes! Man havde flere deltagere end nogensinde før og veloplagte og velforberedte oplægsholdere. Samtidig var det også første gang, at man afholdt Statusseminaret i IDAs konferencelokal på Kalvebod Brygge – og det var man meget begejstrede for i bestyrelsen. Den efterfølgende deltagerevaluering viser også stor tilfredshed med både arrangement og lokalitet – og man glæder sig derfor til at vende tilbage til IDA Conference igen næste år. (Sæt allerede nu kryds i kalenderen fredag d. 23. januar 2026).

Selskabet for Børnelitteratur

Pædagogisk LæringsCenterForening
Hjemmeside: www.plcf.dk
E-mail: plcf@outlook.dk

FU
Formand
Runa Barbara Petersen
plcf@outlook.dk

Næstformand
Marlene Møller Drost
marlenedrost@gmail.com

Kasserer
Dan Damsø
plcf@damsoemail.dk

Birgitte Barfoed-Høj
Birg1942@rksit.dk

Leena Bækdal-Jensen
leenajensen@gmail.com

Steen Juhl Møller
steenjm@gmail.com

Janne Møller Nielsen
jani@aarhus.dk

Merete Jørgensen
merete@mail.dk

PLCF administration
Annoncer og ekspedition
Inge Von Essen
plcfadm@outlook.dk
Tel: 40813123

Kontingent: Optrækkes én gang årligt i marts.
Abonnement kr. 750,- ekskl. moms.

Medlemsskab og/eller abonnement:
Skriftligt via hjemmesiden på www.plcf.dk
Kontingent: Optrækkes én gang årligt i december.

Overgang til pensionistgruppen:
Skriftligt via hjemmesiden på www.plcf.dk

Flytning, navneskift m.v.: plcfadm@outlook.dk

LæringsCentret
Næste nummer af LæringsCentret udkommer primo september 2025.

Udkommer 6 gange årligt. Oplag 1.300
ISBN 0105-9556

Design: typografen.dk
Tryk: CS Grafisk A/S

Redaktør
Eline Mørch Jensen
eline.moerch@gmail.com

Redaktion:
Anna Johansen, Merete Jørgensen og Henriette Korneliussen

Deadlines:
Nr. 5: 1. august (udkommer primo sept. 2025)
Nr. 6: 1. oktober (udkommer primo nov. 2025)
Nr. 1: 1. december (udkommer primo jan. 2026)

Forside-illustration af Adam O.

Skolebiblioteket - ikke kun af navn, men også af gavn!

Skolebibliotekerne blev første gang nævnt i Folkeskoleloven i 1975 (§ 17), i 1995 kom der en Bekendtgørelse for området og i 2014 blev skolebiblioteket med folkeskolereformen omdannet til folkeskolens pædagogiske læringscenter. Nu, 11 år senere, vil Børne- og Undervisningsministeren ændre både navn, ramme og indhold for skolebibliotekerne.

Den store "gave" vi er stillet i udsigt, er en tilbagevenden til det gode, gamle og velsmagende ord "skolebibliotek". Ord skaber virkelighed. Mange af os forbinder helt selvfølgelig ordet *skolebibliotek* med god litteratur, bløde sofaer, ro, fordybelse og alsidig kultur. Mange klapper begejstret i hænderne ved udsigten til, at det forkætrede navn "PLC" skal luges ud - og når ministeren derudover lover, at det *ikke medfører nogen indholdsmæssige ændringer*, hvad er der så at være bekymret for?

Der er, som jeg ser det, al mulig grund til at være bekymret:

- PLC skal fremover hedde *skolebibliotek* igen, men der er ikke skyggen af et lovkrav eller bare en formulering om, at der faktisk skal være et fysisk skolebibliotek på alle skoler.

- Skolebibliotekaren/læringsvejlederen nævnes ikke med et ord. Skolebiblioteks-funktionen skal fremover varetages af *undervisere*, står der. Ikke et ord om hvorvidt *undviseren* skal være læreruddannet og have pædagogiske, didaktiske og relationelle kompetencer - og ikke mindst vejlederkompetencer. Men skolebiblioteket er som bekendt en del af skolen og bibliotekstimer *er* undervisning. Derfor skal man *som minimum* være uddannet lærer for at varetage skolebiblioteksfunktionen.

- Selvom navnet PLC i ministerens ører lyder som fremmedgørende volapyk, dækker det ikke desto mindre følgende vitale funktioner: styrkelse af undervisningskvaliteten, kompetenceudvikling af lærerkolleger, rammesætning og retning for skoleudviklingen, samarbejde mellem skolebibliotekarer, vejledere, ressourcepersoner, lærere og ledelse. Det er PLC, der lægger strategierne for skoleudvikling og pædagogiske indsatser. Udvikling af nye fagplaner, skolens læringssyn, fremtidens læremidler og samarbejde med både foreningsliv og kulturinstitutioner bliver løftet ind på skolerne gennem PLC. Hvis bekendtgørelsen afskaffes, vil det være op til den enkelte skoleledelse af beslutte om og hvordan disse dagsordener skal løftes. Det vil naturligvis få store konsekvenser.

Skulle lovudkastet blive vedtaget vil fællesmængden, skolerne imellem, blive meget mindre. Uligheden vil vokse – i sidste ende til skade for eleverne. Dét hænger dårligt sammen med de fine hensigter i folkeskolens formål.

Derfor er vi trukket i arbejdstøjet. For os alle sammen. Op til sommerferien har vi afholdt møder med aktører rundt om skolen, partiernes politiske ordførere samt Mattias Tesfaye. Vi fortsætter det vigtige arbejde og samtalerne efter sommerferien, hvor flere aftaler allerede er i kalenderen.

Det er nu vi skal stå sammen som fagfolk og forening, og nu vi har brug for jeres opbakning. Heldigvis møder vi den dagligt, så stor tak for gode ord, forslag og historier fra jeres hverdag.

I ønskes alle en dejlig sommer!

Runa Barbara Petersen, Formand

Nyt navneskilt på døren

Af Jens Raahauge, Bestyrelsesmedlem i
Dansk Lærerforeningens Folkeskolesektion

Børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye har meldt ud, at det Pædagogiske Læringscenter atter skal betegnes Skole-

biblioteket. Dette ligger i en naturlig forlængelse af hans bestræbelser på at gøre skolen mere balanceret mellem det boglige og det praktiske. Og bøger er begge dele: sanselige og ordrige. Men det fordrer, at der er adgang til mange og forskellige bøger i det meste af skoledagen, og at der er uddannede formidlere til stede.

I en ensidig tro på en digital fremtid, har kommunerne bundet store andele af budgetterne til digitale platforme, hvilket har givet for god plads på skolebibliotekets bogreoler. Og de bogindkøb, der foretages, sker i CFU-regi, hvilket ikke gavner den enkelte elevs adgang til et varieret udbud af bøger. Det er en hastesag, at der i hver kommune bliver bragt balance i indkøbsressourcerne, så de digitale undervisningsmidler ikke stjæler hovedparten, og så centrale depoter ikke indkøber det meste.

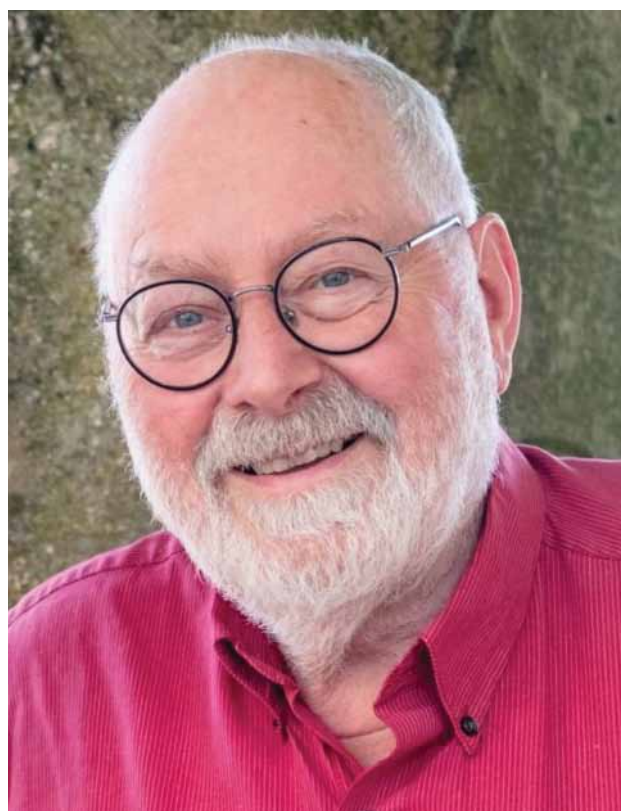
Den amerikanske hjerneforsker Maryanne Wolf plæderer for, at børn indtil 10-12 årsalderen ikke læser på skærme, men i stedet på papir, så de lærer at holde fokus, læse langsomt, fordybe sig og læse længere tekster. Dette er oplæring til en dybdelæsning, som bliver modarbejdet af den skimning, som skærmlæsning lægger op til.

Jeg har talt med gymnasielærere, som

siger, at deres studerende er eminente til at søge, men at de ikke er i stand til at forstå de tekster, de finder, hvis de har bare *nogen* længde. Denne erfaring stemmer overens med Maryanne Wolfs påpejning af, at overfladisk skimning modvirker vores evne til fordybelse, til at tænke kritisk og til at sætte os ind i andres liv. Dertil kommer, at har man haft en bog i hånden og taktilt har fornemmet den, kan man mærke, hvor det, man evt. vil vise andre, står.

Bogen fremmer dybdelæsning og dens følgesvende: koncentration, kritisk stillingtagen og evnen til at sætte sig i andres sted. Og den taktile sansning skaber fortrolighed med teksten. Derfor læsning i bøger!

Hvis vi overlader formidlingen af bøger

til markedet og medierne, svigter vi børnene, fordi mængder af god og egnet litteratur aldrig når gennem de to m'ers nåleøjne. At formidle til skolebørn kræver både kendskab til børnene og de unge, til bøgerne og til forskellige formidlingsmåder.

Jeg var så heldig at få min uddannelse som skolebibliotekar i en tid, hvor jeg kunne følge Else Vig Jensens formidling på en skole i Holbæk. Hun gik med sin bogvogn med nyindkøbte og oversete bøger fra klasse til klasse og læste et kort, markant uddrag fra hver. Det gav ventelister.

Hendes tilgang inspirerede mig til at indføre en ugentlig litterær morgensamling på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, hvor jeg fortalte om bøger, forfattere/illustratorer og læste op. Omtalen gav inspiration til læsning.

Jeg tror på den personlige formidling, både som omtalt overfor, men også i de forskellige kanaler, som skabes, hvor elever anbefaler bøger til deres kammerater. Der findes et hav af måder at gøre det på.

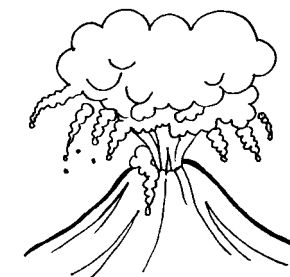
Det er imidlertid umuligt at formidle bøger, man ikke kender. Derfor bør det være en selvfølge, at skolebibliotekaren deltager i en indkøbsproces, som bygger på kendskab til bøgerne. Og under alle omstændigheder er det nødvendigt med tid til læsning.

Nu skal navneskiltet på døren skiftes ud. Insister på, at der skal være noget at komme efter, og nogen af komme ind til. Det tager tid at renovere en bogsamling og en nedprioriteret praksis. Men tag hul på det, og stil betingelser til skolens prioriteringer.

Skolebiblioteket er en af læsningens væsentligste kilder, fordi man her kan nå

ud til alle børn og unge. Derfor må alle parter omkring læsning og de vinduer og spejle, som læsningen åbner, insistere på, at det nye navneskilt på døren ikke blot er kosmetisk, men dækker over et beriget indhold.

Børnenes U-landskalender 2025 Hvordan bygger man en vulkan?

Af Eline Mørch Jensen, redaktør

Den 1. oktober lander undervisningsmaterialerne til Børnenes U-landskalender 2025 på skolerne. Samme dag åbner websitet med læreruniverset med opgaver, film mv. Allerede nu kan tilmelde sig lærer-kurserne, som kører af stablen i oktober måned, hvor man kan opleve årets forfatter Benni Bødker og projektleder Michael Larsen fortælle om deres spændende besøg i Indonesien.

- Noget af det mest vilde ved landet er jo at kontinentalpladerne ligger og skubber imod hinanden lige præcis hér. Der er stort set vulkaner på alle øerne og det er der så i øvrigt hele vejen over til den amerikanske vestkyst, deraf navnet *Ring of Fire*. Det betyder at vi selvfølgelig skal arbejde med pladetektonik i år, altså hvordan en tsunami eller et jordskælv opstår, hvad en vulkan er for en størrelse og hvilke konsekvenser det har når kontinentalpladerne rykker sig, siger Michael Larsen og lægger til:

- Eleverne skal lave deres egen vulkan i et værksted i samarbejde mellem natur & teknik og billedkunst.

Lav en vulkan

Stil plastflasken eller papkruset midt på fotobakken.

Byg en vulkan rundt om af sand og ler. Lad toppen være åben.

Hæld bagepulver frugtfarve og opvaske-middel i åbningen.

Hæld eddiken i og se jeres vulkan gå i udbrud.

Eddiken reagerer med bagepulveret og danner kuldioxid. Kuldioxid er en luftart og det får 'lavaen' til at boble over.

- Og så er Indonesien jo batikkens hjemland, så det skal vi selvfølgelig også prøve. Man kan arbejde med forskellige mønstre, farver og teknikker som varm voks eller oliefarver, som er lidt billigere, tilføjer Michael Larsen.

Som altid er der opgaver til næsten alle fag med en særlig vægt på de praktiske og kreative opgaver, blandt andet med afsæt i små film, som børnene fra Jakartas kampunger selv har optaget med go pro-kameraer, hvor man kommer helt tæt på og i øjenhøjde med familiernes hverdagsliv i kampungerne.

Flere skoler med end nogensinde før

I 2024 kulminerede antallet af skoler, som inddrog Børnenes U-landskalender i undervisningen. Af lærernes tilbagemeldinger fremgår det at materialet bliver brugt i mange fag, især i dansk, hvor tallet er helt oppe på 75 %, og hvor nogle bruger få timer, mens andre arbejder i to eller helt op til fire uger i dansk-delen af projektet ved siden af den almindelig undervisning. Lærerne svarer at 58 % har arbejdet med materialet i n/t, 48 % i billedkunst, 19 % i matematik og 16 % i madkundskab.

Som altid er der en ekstra rabat at hente, hvis man bestiller et bogsæt af den trykte bog inden 1. juli. Prisen herefter er for et trykt klassesæt på 30 eksemplarer 300 kr., mens tre klassesæt koster 750 kr. Det vil sige at et pris er henholdsvis 10 kr. og 7,50 kr. pr. elevbog inklusive lærervejledninger, opgaver samt web-værktøjer. Ikke desto mindre har prisen i år taget endnu et dyk nedad. Christian Vaabensted, som er chefredaktør på Danidas undervisningsmaterialer, forklarer her hvorfor:

- Det skyldes at vi fik meldinger fra så mange skoler om, at de gerne ville have fysiske bøger, men ikke havde råd. Flere af dem skrev til os, at de brugte kassekassen eller bad forældrene betale. Suk.

Diversitet i opgaverne

Christian Vaabensted hæfter sig desuden ved at lærerne i stigende omfang efterspørger kontinuitet:

- I starten troede vi, at det var vigtigt at finde på nyt hvert år. Men endnu engang har vi fået en skov af kommentarer ind om, hvor er det fedt at vi holder fast i det væsentlige og ikke ændrer det hele fra år til år. Lærerne har så dårlig tid til deres forberedelse, så de vil enormt gerne have at vi stille og roligt udvikler nogle opgavetyper, som de kender og ved er gode, fortæller han.

Christian Vaabensted nævner endnu et punkt, hvor man har lyttet til lærernes ønsker de senere år, nemlig at de gerne vil have flere opgaver til de elever, som enten bliver hurtigt færdige eller aldrig kommer i gang. Eller til elever som måske ikke rigtig passer ind i en gruppe af den ene eller den anden årsag, fordi de måske har for meget energi eller for lidt energi eller hvad det nu kan være.

- Derfor har vi nogle gode ideer til hvad man kan lave, hvis gruppen for eksempel arbejder med at lave en vulkan, og det ikke interesserer et par af eleverne. Her kan de så måske tegne eller lave andre værkstedsopgaver, men alligevel være en del af processen. Lærerne står ofte i en virkelighed, hvor der er nogle af eleverne, som nemt bliver lidt koblet fra i klassen. Vi vil gerne gå en anden vej, så vi bliver ved med at have fokus på diversitet i opgaverne, så alle kan være en del af fællesskabet, siger Christian Vaabensted.

Her passer børnene på hinanden

Af Eline Mørch Jensen, redaktør

Børnenes U-landskalender har i år fokus på klima og klimatilpasning i Indonesiens hovedstad Jakarta, hvorfra også handlingen i elevbogen af Benni Bødker udspringer – på en hæs-blæsende jagt på en vild lillesøster til fods, med båd og på tommelfingeren.

Benni Bødker, som lige har rundet de 50 år og efterhånden har skrevet over 150 bøger, en del af dem om grufulde og bloddryppende vampyrer, er forfatter til årets elevbog, som trods en stigende spændingskurve er helt uden gru og blod. Vi følger her drengen Harun i hans jagt på sin forsvundne lillesøster Kamliyah, som på egen hånd har begivet sig ud på en vovelig færd. Som storebror har Harun ansvaret for Kamliyah, men *vil* det lykkes ham at finde hende og bringe hende hjem i sikkerhed ...

- Ja, for det er jo ikke nogen gyser, så alt ender helt som det skal, lægger Benni ud med at afsløre.

Han fortæller, at han som forberedelse til skrivningen af bogen har måttet sætte sig ind i lidt af hvert – dels er han blevet klædt på af PlanBørnefonden om projektets baggrund og indhold, dels har han læst om alt fra hollandsk kolonihistorie over klimaforandringer til tektoniske plader og vulkanudbrud. Simpelt hen fordi det var spændende. Ikke desto mindre erkender han, at han inden ankomsten til Jakarta havde en "lidt abstrakt" fornemmelse af, hvad det var, der ventede ham.

- Hjemmefra har man tendens til at se på de her børn, som projektet handler om, som lidt af nogle tilfælde, som børn der lever under nogle vilkår, som *for os* er helt forfærdelige ... Men da jeg så faktisk mødte børnene, slog det mig at det også bare er ganske almindelige børn, som på mange måder har et udmærket liv. Jo,

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen

de drømmer da om alt muligt, men her og nu tænker de på at nu skal jeg snakke med ham der eller har jeg råd til at købe den sodavand eller ej. Det er der ikke noget tragisk over, deres liv ligner vores rigtig meget, mener Benni.

De mangler ikke noget?

- Der er ingen tvivl om, at de er meget fattige, og mange af dem lever i det, som de fleste vil kalde slum. Men i børnenes dagligdag er det jo ikke det, der fylder. De har deres kammerater, deres lege, deres skole og deres familie. De sulter ikke. Alle har mobiler – ikke den nyeste model, men alligevel - og de har fladskærme. Selvfølgelig er det ikke noget sundt liv.

Når skrald og afføring havner i floden og floden samtidig er der, hvor man bader og hvor rotterne løber omkring, så opstår der infektioner. Men det er jo også et livsvilkår. Børnene stopper ikke op og spørger "hvorfor har vi ikke kloakering?". De tænker "hvornår får jeg fri, så jeg kan komme over og spille fodbold".

Fodbold på en ponton-bane

Sammen med projektleder Michael Larsen og fotograf Jeppe Gudmundsen-Holmgreen har Benni i foråret været afsted på besøg i to kampunger i Jakarta, hvor PlanBørnefondens projekt skal realiseres (læs artiklen herom i Lærings-Centret nr. 3), samt på et par af Indonesiens 17.000 øer.

- Indonesien er et enormt og vidtstrakt land og Jakarta en vild by fuld af skyskrabere med en kæmpe økonomi, men mellem byens kvarterer i stål og glas - i alle sprækkerne – bor der mennesker overalt. Du ser dem ikke, hvis du er en almindelig turist, for så kører du fra punkt til punkt. Du går ikke til fods, der er simpelthen så meget trafik og så dårlig regulering at det er livsfarligt, forklarer Benni. Han lægger til at de fleste ikke ser fattigdommen. Den er usynlig, hvis ikke du er tunet ind på den:

- Men den er der lige så snart du går ud fra dit hotel. Vi boede på et hotel i et ikke særlig fancy kvarter, der hvor hotellerne nu engang er. Men lige så

snart man gik ned på gaden - hvis man bare gik ti meter længere væk end der, hvor taxaerne sætter én af, var der en gade fuld af skralde-dynger. Med mænd som gik rundt og sorterede skrald for at finde noget, de kunne genanvende. Og når man som jeg gik forbi nogle gange, fordi jeg er nysgerrig, så opdagede jeg jo at den der presenning, som hænger der, det er ikke bare en presenning, det er der, hvor den mand, der går rundt og sorterer skrald, bor. Det er bogstaveligt talt lige ude foran hotellet, men du ser det kun, hvis du opsøger det.

Befolkningstætheden i Jakarta er voldsom, navnlig i kampungerne som ligger ud til havet ud til en af de 13 floder,

der gennemløber byen, hvorfor der ikke er meget plads til legende børn.

- Derfor havde man været så smarte at bygge en fodboldbane på en pontonbro over vandet, hvor skibene sejlede forbi, i den ene af de kampunger, vi besøgte. I den anden spillede børnene fodbold på skolens flade tag. De er gode til at finde løsninger, tilføjer Benni.

Ring of Fire

En anden ting, der kom bag på Benni, var at uanset hvor deres lille gruppe kom frem blev de mødt af både børn og voksne, som glade tog imod dem og råbte op om at nu kom der hvide mennesker!

- Vi fik faktisk indtryk af at de færreste havde set europæere før, og det endda i storbyen, hvor man er vant til turister, men nok mest fra Asien. Det kan man jo godt blive overrasket over her i det 21. århundrede, ikke? Det var noget andet da vi tog ud til en ø ved navn Lembata, som ligger 2500 kilometer østpå. Der havde mange vitterligt ikke set folk som os før. Og når vi spurgte dem ud om turisme, svarede de at jo, de havde da haft besøg af turister, for tre år siden var der kommet et par australiere forbi ...

For at komme ud til den afsondrede ø skulle holdet fra Jakarta flyve med to indenrigsfly, hvorefter de måtte køre fire timer gennem junglen for at nå frem til en hvalfangerlandsby, de gerne ville besøge. Da de skulle tilbage opstod der i øvrigt en smule dramatik, da to af øens vulkaner gik i udbrud, så deres fly blev aflyst og de var nødt til at tage med en båd til en anden ø og flyve derfra.

- Nu er vulkanudbrud ikke noget særsyn på de kanter, for i Indonesien er der altså 150 vulkaner, hvoraf halvdelen er aktive. De befinder sig midt på Ring of Fire – dér hvor de tektoniske plader mødes – så jordskælv, tsunamier og vulkanudbrud, det er bare *sådan det er!* Landingspladsen på øen var for resten en lille bitte græsmark, som lå for foden af en vulkan ...

Kom der røg op af den?

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen

- Ikke af den, nej, men da vi kørte afsted mod hvalfangerlandsbyen, opdagede vi, at det vi troede var skyer, var røg på vej op af en aktiv vulkan. Nå, men i følge chaufføren skete det hele tiden, så det var ikke noget at stoppe op for, griner Benni. Han lægger til at vejene, de kørte ad, ikke havde meget med veje at gøre og at bilen desværre heller ikke var firehjulstrukket. Men frem kom de da.

Begrænsede muligheder

- Hvalfangerlandsbyen var et vildt sted! De lever af at fange kaskelothvaler, grindehvaler og delfiner fra små bambus-både. De er måske otte-ti mand ombord og så står der én mand fremme i stævnen med et spyd for at ramme en kaskelothval – det er helt ufatteligt! Hvis kaskelothvalen bare hoster, er de jo færdige ...

Benni fortæller at han aldrig har været på en mere isoleret plet i verden. Som et billede på den sparsomme kontakt med omverdenen nævner han øboernes religiøsitet, der til forskel fra Indonesiens hovedreligion Islam er synkretistisk, det vil sige et mix af katolicisme, forfaderkult og animisme.

- Og på grund af deres respekt for naturen, må de ikke smide nogen dele af de dyr, de fanger, ud. Heller ikke dem, de ikke kan bruge til noget. Afhuggede finner eller kæbepartier bliver derfor hængt op som dekoration eller sat på stager, så der var en liflig odeur fra rådne fiskekadavere

overalt i landsbyen, siger Benni og fortsætter:

- På mange måder var det et sted ude af tiden. De havde plasticaffald og knallerter, men udover det var der ikke meget der adskilte dem fra den måde, deres forfædre havde levet på i hundredvis af år. Ja, de har mobiler og kan ringe rundt, men de kan jo ikke gå på nettet og købe ting. De har ingen økonomi, ingen penge, og der er ikke noget at købe. Det er ren bytte-økonomi, hvor de fanger fisk til eget forbrug og bytter sig til varer på et marked i bjergene, hvor de kan få ris og hvad de nu har brug for. De har ikke ret meget, men sulten heller ikke. Alle børn kommer i skole, men hvis du gerne vil flytte og videreuddanne dig, hvis du vil noget andet i livet end dine forældre og bedsteforældre, så er mulighederne begrænsede. På dén måde er de meget fattige, fastslår Benni.

Vandet er et vilkår

Besøget i hvalfangerlandsbyen gjorde så stort et indtryk på Benni, at den indirekte er kommet til at spille en rolle i elevbogen. Historien handler om to søskende, som bor med deres familie i en kampung ned mod en af floderne i Jakarta. De bor i et typisk hus på pæle, hvor alle sover i samme rum på førstesalen, mens de har køkken og alle deres ting i plastikkasser nede i stueetagen.

I kampungen er der en gammel kone,

Nenek, som en dag dør. Nenek kommer fra hvalfangerlandsbyen, men er som barn flyttet med familien til Jakarta. Hun har været kampungens samlingspunkt og den, der har fortalt historier for børnene, blandt andet om sin barndom i hvalfangerlandsbyen. Kamliah er meget knyttet til gamle Nenek. Derfor kan Kamliahs forældre ikke få sig selv til at fortælle Lillesøster Kamliah at Nenek er død, så de siger at hun er rejst tilbage til hvalfangerlandsbyen. Men i stedet for at affinde sig med det, begiver den otteårige pige sig afsted mod kysten, det vil sige i den retning, hvor hun mener at Nenek må være rejst. Da Kamliahs storebror Harun opdager, at hun er væk, optager han forfølgelsen for at få hende hjem i sikkerhed.

Fortællingen bygger ifølge Benni bro til Indonesiens righoldige fortælle- og eventyr-tradition, og han forestiller sig at Kamliahs oplevelser mellem linjerne lægger op til, at hun undervejs på sin færd får samlet stof nok at fortælle om, så hun måske selv en dag selv kan blive kampungens fortæller. Samtidig udgør det faktum at Harun har ansvaret for sin lillesøster en anden vigtig pointe for ham:

- Sagen er jo den at familierne ikke lever et liv, som minder om det vi kender. Forældrene arbejder typisk på markedet eller i fiskeindustrien og tager afsted tidligt om morgenen. De har en lang arbejdsdag, så børnene tager selv i skole og klarer sig alene det meste af tiden, inden familien samles sent om aftenen. Børnene sørger selv for at få noget at spise, måske lidt stegt tofu fra et gade-køkken, fortæller Benni.

Han tilføjer at også børnene har lange skoledage, mange går desuden i Koran-skole, inden de kan holde fri og lege, mens andre hjælper til på markedet eller samler plastic til genbrug.

- De sidder med deres fiskestænger og fisker plastic op fra floden. Det er jo på en måde godt nok, dels fordi det giver dem en indtægt, dels fordi det fjerner noget af alt skraldet – og så giver det dem en bevidsthed om, hvad der skal til for at komme forureningen til livs. Derudover tager de store børn sig også af de små, så det er altså helt naturligt, at Harun tager det på sig at finde sin lillesøster.

Verden er stor

- Historien åbner med at vandet stiger. Det

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen

kan naturligvis være en stor katastrofe, men der er også noget, der sker med jævne mellemrum. På en sin vis er det også hverdag, og det er da klart at det skal håndteres, så familien har et beredskab, sådan at alle ved at de skal skynde sig at samle ting sammen i kasser, som skal med op ovenpå. Oversvømmelserne er et vilkår, de lever under, og fungerer bare som baggrund for historien om de to børn og deres liv, forklarer Benni.

Han understreger at historien indirekte skal formidle det projekt om klimatilpasning, som PlanBørnefonden står for, men netop ikke *handle* om det:

- Min opgave er jo at skrive en historie, som børnene er interesserede i at læse, og som derudover gerne må give en forståelse for, at der er børn der lever under nogle helt andre vilkår end dem selv. Men det er ret vigtigt at det er i dén rækkefølge.

Omvendt lykkedes det i hvert fald Benni og hans lille gruppe at tiltrække sig stor opmærksomhed, hvor end de kom frem, om det så var i en af kampungerne, hvor Benni følte sig som en elefant i et glashus og næsten ikke turde trække vejret i de små pælehuse af frygt for at ende i floden, eller når de var på besøg i kampungernes skoler, hvor alle flokkedes nysgerrigt om dem.

Så på trods af alt det vi har til fælles, er der stadig en verden til forskel ...

- Tja, jeg har nok skrevet over 300 auto-grafer til de børn, ikke fordi det var *mig*, bare fordi de syntes vi var sådan nogle kæmpestore og mærkeligt udseende europæere. Jamen, selv i Jakartas luft-havn var der folk, der kom hen for at få taget selfies med *mig* – det synes jeg er så vildt og overraskende! Man skulle tro at de - i hvert fald dér - var vant til rejsende, men det er jo bare en lektie i hvor lidt globaliserede vi er, når alt kommer til alt. At verden er meget større end vi tror, slår Benni fast.

Vi skal have forældrene med!

Af Eline Mørch Jensen, redaktør

Ordløse billedbøger skaber grobund for læseglæde i indskolingen, både blandt tosprogede børn og deres forældre, som ikke kan læse dansk eller kun kan læse et begrænset dansk, og også blandt etnisk danske børn.

PLC-medarbejder Hatun Bilgin fra Nymarkskolen i Slagelse har fået en god ide. Som en del af National indsats for læseglæde har hun det seneste år kørt et projekt, hvor hun lader indskolingsbørn læse ordløse billedbøger både i klassen, på skolebiblioteket og sammen med deres forældre, sådan at de gennem den fælles læsning og meddigtning om handlingen kan hygge sig sammen - og kommer tilbage efter flere bøger af samme slags! Begejstringen hos både børn og forældre er stor.

Klassen, som har deltaget i projektet, er Hatuns egen børnehaveklasse, men lysten til at læse ordløse bøger er hurtigt smittet af på de to andre børnehaveklasse og resten af indskolingen, hvor børnene ifølge Hatun nu kommer og spørger efter flere af "de dér bøger, vi kan digte med på."

- I starten var mit fokus på hvor godt det ville være for de tosprogede børn, men det sjove er at det også er blevet et enormt hit blandt de etnisk danske børn, fortæller Hatun. I hendes klasse går der 24 elever, hvoraf halvdelen er tosprogede og hvis forældre kommer fra så forskellige steder i verden som Grønland, Filippinerne, Tyrkiet, Syrien, Afghanistan, Kenya og Burundi.

Hatun foretrækker at praktisere dialogisk læsning, når hun læser ordløse bøger

(eller bøger med meget lidt tekst i) med børnene, typisk på skolebiblioteket, hvor hun kan smække bogen op på smartboardet, fordi de ligger på eReolen GO!, så alle børnene kan følge med fra amfitrappen.

I forbindelse med en ombygning af skolebiblioteket tilbage i 2022 smed Hatun en masse gamle bøger ud, fordi de med hendes ord "stod og samlede støv." Hun ville ikke længere have bøgerne stående "bare for at have dem stående," hvis ikke de blev lånt ud. I stedet gik hun i gang med at købe ind på en ny måde, hvor hun spurgte børnene ud om, hvad der interesserede dem og hvad de gerne ville have. Allerede her opstod ideen om læsning af ordløse bøger i indskolingen - og hun ved lige præcis hvad, der fik hende på de tanker.

Spændende at digte med

- En morgen kom der en børnehaveklasse ind på skolebiblioteket for at aflevere bøger. Jeg spørger dem, som jeg plejer "Kunne du lide bogen? og "Har du hygget dig med at læse med mor og far i weekenden?" Det spørger jeg også den her dreng om, som er af afrikansk afstamning, men han svarer ikke rigtigt. Han er bare sur og smækker bogen ned i afleveringskranken. "Nå, kunne du ikke lide bogen?" og "Skal vi prøve at finde en anden?" forsøger jeg. Men så siger han pludselig "Nej, jeg skal aldrig nogensinde mere låne en bog!"

- Okay, tænker jeg, her er der vist sket noget, jeg lige skal undersøge. Det viste sig så at hans forældre ikke kan læse dansk. Jeg skynder mig straks ind i indskolingsafdelingen for at trylle et eller andet frem - jeg ved ikke helt hvad jeg leder efter - og så finder jeg faktisk en bog uden ord, fortæller Hatun.

Bogen, hun finder, hedder *Rejsen* og er en ordløs billedbog af Aaron Becker, udgivet på ABC Forlag. I øvrigt den første i en

serie på tre ordløse billedbøger, de andre hedder *Missionen* og *Hjemkomsten*, fra samme forlag.

- Jeg finder drengen og siger "Prøv lige at komme herover, jeg har fundet en bog I måske kan læse derhjemme." Vi sætter os ned. Han har lidt modstand i sig og siger "Der står jo ikke noget i den." Men jeg svarer "Nej, lige præcis" og går i gang med at snakke med ham om den. Først forstår han ikke, hvad det er vi skal læse, når der ikke står noget. Men så spørger jeg om, hvad han tror, der sker ... "Hvad tror du drengen laver?" Og så siger han straks "Det er ikke en dreng, det er en pige." "Nå, hvad tror du hun hedder?" spørger jeg og sådan går vi stille og roligt frem. Han begynder at digte med og bliver mere og mere grebet af bogen. Til sidst smækker han bogen sammen og siger "Ja, dén vil jeg have med hjem!"

Det er ikke helt let at vænne sig til at digte med ...

- Det er en kultur der skal ændres, fordi børnene har været vant til at læreren bare læste højt mens de lyttede. Her stiller vi hinanden spørgsmål og gætter på, hvad der sker. Nogle gange sidder børnene bare og kigger på mig, de skal lige vænne sig til at, de gerne må være med til at gætte og digte videre på historien, siger Hatun.

Da drengen kommer tilbage med bogen, er hun spændt på at høre hvordan det er gået derhjemme. Heldigvis har det været en succes, for han spørger om hun har flere ordløse bøger, han kan låne.

- Så vidste jeg, at jeg havde ramt rigtigt - nu var mit problem bare hurtigt at skaffe nogle flere!

Læsehyggen breder sig

En del af projektet har kørt i samarbejde med folkebiblioteket, hvor projektklassen og deres forældre har været inviteret

"Børn elsker at læse sammen med os voksne - de synes det er megahygge! - og heldigvis har forældrene været utrolig positive over for projektet," siger Hatun Bilgin.

til læsehygge-eftermiddage, mens kommunens andre skoler har samarbejdet med folkebiblioteket om hver deres læseglæde-projekter. Selvom læseglæde-indsatsen officielt er slut, holder de dog fast i læsehygge-eftermiddagene, som der pt. er tre af i kalenderen.

Hatun vil også sørge for at holde skolebiblioteket åbent for forældre en eftermiddag om måneden, så de kan komme forbi og låne ordløse (og andre) bøger eller slå sig ned for at læse sammen med deres børn. Desuden

deltager hun i forældremøderne, hvor hun fortæller om hvor vigtigt det er at forældrene læser sammen med deres børn - og hvis det danske sprog volder problemer, gerne i ordløse bøger. Det vigtigste er at få nogle gode læseoplevelser sammen. Forældremøderne bliver afholdt på skolebibliotekstovet, hvor der er god plads til alle, og så ligger skolebiblioteket lige ved siden af, så man kan kigge indenfor.

Hatun understreger at opbakningen fra hjemmet er nødvendig:

- Børn elsker at læse sammen med os voksne - de synes det er megahygge! - og heldigvis har forældrene været utrolig positive over for projektet. Barnet får simpelthen en bedre læseoplevelse, når det læser og taler sammen med andre - det kan også være en søster eller bror - om bøgerne. Derhjemme har jeg selv en søn der er 12 år gammel, som stadig spørger "Vil du ikke lige læse en godnathistorie højt for mig?" Han synes ikke han er blevet for gammel, griner Hatun.

Hun tilføjer at der ved dialogisk læsning er større chance for at du udtaler ordene højt, hvis du læser sammen med nogen, end hvis du læser i en bog alene, "hvor ordene bare kører oppe i dit hoved."

- Og det er vigtigt på grund af den sproglige opmærksomhed og udvikling, det fører med sig, og for at styrke ordforrådet og formuleringsevnen, forklarer Hatun og tilføjer:

- Også i forhold til tosprogede børn er sproget enormt vigtigt, om det så er forældrenes sprog eller det sprog, der tales på skolen, er faktisk mindre afgørende. For eksempel har vi nogle afghanske børn, hvis forældre ikke kan læse på dansk, men så læser de bøger på deres eget sprog, mens børnene digter videre på dansk. Begge parter har rigtig meget glæde af det.

Måske lærer forældrene også noget dansk ...

- Ja, det håber jeg jo at det også kan hjælpe med til, at de ordløse bøger kan give noget begge veje. At børnene hører og lærer hvordan man siger på forældrenes modersmål og omvendt, når de sidder og peger på billeder og siger tingenes navne og

taler om hvad personerne gør, så får de ordene ind.

Flere ordløse bøger, tak!

Inden projektstart købte Hatun omkring 25 forskellige danske og udenlandske titler, cirka to af hver, som er helt eller næsten ordløse til skolebiblioteket. Også på folkebiblioteket viste det sig at ordløse bøger var en mangelvare, da det inden læseglæde-projektet ikke havde været efterspurgt, så her blev der også købt titler ind, så man kunne stille bøger til rådighed til både udlån og læsehygge-dage. Ifølge Hatun kunne der dog med fordel have været flere ordløse billedbøger at vælge mellem, også på eReolen GO!, og hun undrer sig lidt over, hvorfor forlagene ikke har større fokus på genren:

- Der er en del udenlandske titler imellem, for eksempel flere spanske og sydkoreanske, nogle af dem meget smukke og poetiske. Selvfølgelig er der også danske titler, men faktisk var der flere af dem som var ret barske i deres udtryk, hvor jeg tænkte at de måske var lige voldsomme nok ... Børnene syntes billederne i de danske billedbøger var grænseoverskridende - eller hvis jeg skal sige det med deres ord - grimme. Det gjaldt især en tegner som Anna Jacobina Jacobsen, hvis tegninger de ikke brød sig om, siger Hatun. Hun lægger til at de ordløse billedbøger,

som børnene var særligt glade for, var *Skyggen*, *Øen*, *Stop monstre* og et par eventyr-tegneserier, som var nemme at gå til og indbød børnene til at digte med. Endelig efterlyser hun at der fra forlagenes side udarbejdes dialogkort til (nogle af) de ordløse billedbøger, sådan at man i klassen eller derhjemme med forældrene, har nogle refleksionsspørgsmål at komme videre med, hvis man skulle gå i stå.

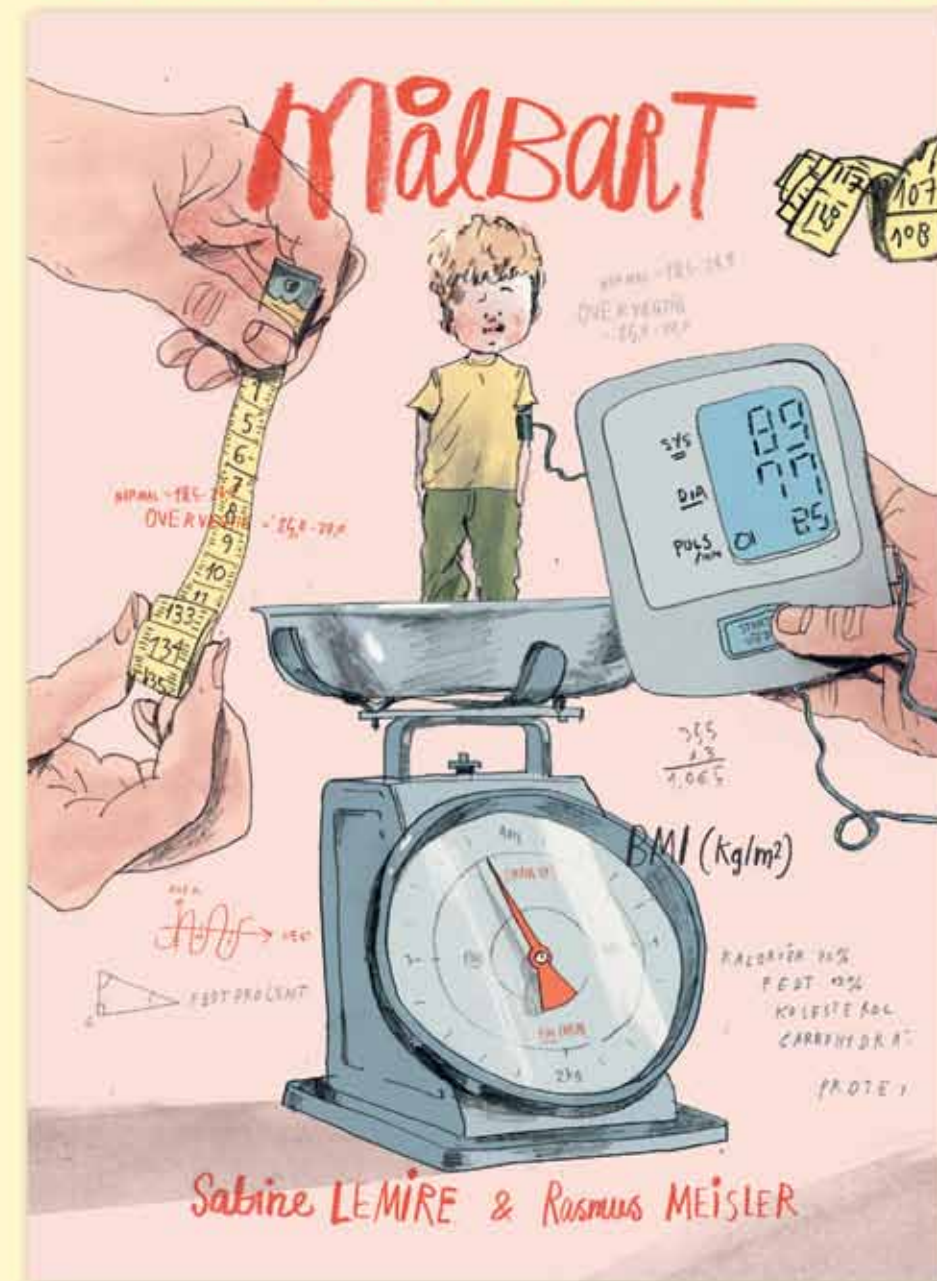
- En anden ide, jeg glæder mig til at arbejde videre med, er til mellemtrinnet, hvor de ordløse bøger kan bruges på en helt anden måde. Her vil jeg simpelthen bede eleverne om at digte en historie, hvor de indtaler deres digtning på et digitalt program på skoletube, så de kan blive til podcasts med børnenes egne ideer til hvad bøgerne handler om. Så kan vi have podcats liggende på skolebiblioteket med en qr-kode, hvor børnene kan komme forbi og scanne koderne og lytte til hinandens digtninger af bøgerne, siger Hatun energisk og fortsætter:

- Det kan også køres op i udskolingen og man vil sagtens kunne lave podcasts i samarbejde med sprogfagene, for eksempel engelsk og tysk, så der er masser af muligheder for at udvide ideen og lave den slags fælles projekter. Så ja, projektet fortsætter helt sikkert på den ene eller anden måde. ■

Et udvalg af Nymarkskolens mest populære ordløse billedbøger:

Hans og Grete - Mathilde Domecq
Prinsessen på ærten - Domas
Ali Baba og de 40 røvere - Richard Di Martino
Den lille havfrue - Brrémaud
Skønheden og udyret - Dawid
Jeg elsker dig højere - Emil Sher
Kanin! - Anna Jacobina Jacobsen
Hverken fugl eller fisk - Gunnar Wille
Kig og snak om en dag i Zoo - Sandra Reckers
Oscars Blomstertårn - Lauren Tobia
Flyv - Beatriz Martin Vidal
Livline - Henrike Wilson
Stop! Monstre! - Mark Janssen
Skyggen - Seung-yeon Chae
Øen - Mark Janssen
Over under - Lars Petersen
Rejsen - Aaron Becker
Missionen - Aaron Becker
Hjemkomsten - Aaron Becker
Ø - Anna Jacobina Jacobsen
Lille Kvast (serie) - Pierre Bailley

GRAPHIC NOVEL TIL MELLEMTINNET

GRATIS
 Læs & tal
 om-materiale
 på Gad.dk

Sabine Lemire og Rasmus Meisler tegner i *Målbart* et sjovt, rørende og relaterbart portræt af den moderne, sammenbragte familie. Oplagt til frilæsning og til danskundervisningen.

Scan QR-koden, og se vores LÆSEKASSER til indskoling, mellemtrin og udskoling

Vi kan besøge hinanden på strømpesokker

Af Lisbet Vestergaard, projektleder

Tingbjerg Bibliotek og Kulturhus blev indviet i 2018 og er et levende hus i udkanten af Brønshøj. Huset er direkte forbundet med Tingbjerg Skole, og biblioteket fungerer både som folkebibliotek og skolebibliotek. Hvordan griber man arbejdet med elevernes læseglæde an, når man med forskellige faglige afsæt arbejder i et integreret bibliotek? Hvad får eleverne ud af samarbejdet mellem skole- og folkebibliotekarere, når de i fællesskab sætter spot på læseglæde? Det fortæller PLC-koordinator og læringsvejleder Leena Bækdal Jensen og Sigrid Ragna Aare og Julie Arndrup om i dette inspirationsinterview.

Leena fungerer som et bindeled mellem skolen og biblioteket, og hun beskriver, at det giver nogle særlige muligheder at bo under samme tag:

”Vi bruger vores timer på at formidle bøger, hjælpe eleverne og forberede tiltag, de efterspørger eller finde særlige materialer til dem. Det er de samme børn, vi arbejder med på tværs af skole og fritid, og det er fedt. At vi er samlokaliserede betyder også, at det ikke er os, men vores kolleger i Københavns Bibliotekers fælles logistikteam der sætter bøger på hylderne.”

En forudsætning for at en sådan struktur kan lade sig gøre handler selvfølgelig om økonomi, men det bygger også på en formel samarbejdsaftale, som er et udtryk

I interviewet medvirker PLC-koordinator og læringsvejleder Leena Bækdal Jensen og børnebibliotekarerne Sirid Ragna Aare og Julie Arndrup, men siden da har Julie fået nyt arbejde og er blevet afløst af Aya Sawahiro. På billedet ses fra venstre Aya, Leena og Sirid, som til sammen udgør skoleteamet i dag.

for en lokal prioritering på skolen.

Sigrid er på matriklen gennem hele ugen: ”At jeg også er her om eftermiddagen og er tilgængelig der, er noget, der giver værdi. Fordi jeg både dækker skole- og folkebiblioteksvagter, bliver børnene ført ind i folkebibliotekets verden helt fra start. Der er en brobygning der. De har alle sammen et lånerkort til Københavns Biblioteker, de ved hvordan man reserverer, låner, afleverer og bruger app'en Biblioteket. Alt det kan de tage med sig videre ud i livet, når de ikke længere er elever på Tingbjerg Skole.”

”Vi har også et godt samarbejde med

daginstitutionerne, hvor Tingbjergs vuggestuebørn og børnehavsbørn kommer hos mig og får læst højt. Det betyder, at flere af børnene kender biblioteket og deres lokale børnebibliotekar allerede fra førskolealderen. Fra børnenes perspektiv er vi en gennemgående institution.”

Julie har en fast dag om ugen i Tingbjerg og har gennem flere år samarbejdet med andre skoler i København. Hun nikker genkendende til pointen med fællesskabet omkring børnene: ”Navne, ansigter og relationer betyder meget for den daglige formidling. Her hos os kommer børnene på en anden måde.

De føler et ejerskab til biblioteket, og de er fortrolige med stedet og trygge ved det. Til sammenligning kommer børnene på for eksempel Brønshøj Bibliotek oftere med klassen eller med forældrene. Her i Tingbjerg kommer de tit alene.”

Hvad får eleverne ud af at være brugere på et integreret bibliotek? En del af svaret ligger i relationerne til Leena, Sigrid og Julie, deres interne teambaserede samarbejde om læseglæde og deres samarbejde med lærerne, som giver mulighed for eksperimenter, aktiviteter og events gennem skoleåret. En anden del ligger i adgangen til bøgerne.

Julie uddyber: ”Samlingen i sig selv er større, nyere og bedre, fordi det er det store fælles biblioteks-system i Københavns Kommune, der køber ind til den. Det er noget meget konkret, som børnene får ud af den her måde at samarbejde på. Men det betyder også, at der ikke er så mange muligheder for at skræddersy samlingen til lokale behov. Vi har dog en dialog med det centrale indkøbsteam, som heldigvis tit kan købe specifikke titler, som eleverne her efterspørger.”

Leena peger på en anden vigtig faktor: ”Eleverne låner gebyrfrit, og det betyder meget for deres brug af biblioteket. Det kræver, at deres forældre indmelder dem som biblioteksbrugere og skriver under på en blanket. Tidligere har nogle forældre sagt nej, fordi de ikke ville betale bøder. Men det er anderledes nu. De skal erstatte bogen, hvis den bortkommer, men der er ikke gebyrer. Det er godt at have fjernet den sten på vejen.”

At låne sig ind i skolens hverdag

Leena fortæller om organiseringen af arbejdet med skolebiblioteket: ”Skolen har givet mig det overordnede mandat til at drive, udvikle og samarbejde om skolebiblioteket. Det betyder, at personalet på skolen ikke er i tvivl om, hvem de skal hive fat i, når de har spørgsmål, for jeg er den. Jeg er deres go-to-person, og min oplevelse er, at det er nemt at hive lærerne med ind i et samarbejde, uanset hvad det så består i. Et praktisk eksempel

er, at nye ringetider i skolen for eksempel gav nye muligheder for at samarbejde med udskolingen. Her inviterede vi lærerne til et møde om deres behov, og gennem denne dialog forsøgte vi at imødekomme og tilpasse vores tilbud.

For Julie er det en pointe, at lærerne oplever biblioteket som en del af deres eget hus: ”Fordi vi er samlokaliserede, tror jeg netop, at flere lærere opdager, at de kan komme med ideer. De ser, at de kan bruge os, og at vi ikke er langt væk. Det har også betydning, at vi i teamet alle er på Aula. Det gør kommunikationen nemmere.”

”Ja de kan jo praktisk talt løbe herover i strømpesokker. Så det er nemt tilgængeligt – ikke kun for lærerne, men også for eleverne”, fortsætter Sigrid.

Leena uddyber: ”Hvert skoleår præsenterer vi lærerne for, hvad de kan bruge os til, og hvad vi har gang i. Vi står der sammen som et team, prøver sammen at sparke døren ind og få sat ansigt på hinanden. Bevægelsen går begge veje. Jeg vil også gerne have, at Sigrid og Julie føler sig velkomne på skolen og som en del af den. Når lærerne har brug for sparring omkring et bestemt emne, så kan vi give bolden videre til hinanden og bidrage med de ressourcer, vi hver især har. Der er frihed til at byde ind med det, vi brænder for. Hvis jeg skulle give andre et godt råd til at samarbejde, så er det netop at sætte hinanden fri. Men det er meget nemmere, når man kender hinanden og ved noget om hinandens kompetencer og interesser.

Samarbejdet om elevernes læseglæde bygger både på faste aktiviteter eller forløb og mere ad-hoc- prægede tiltag. Sigrid giver et kig ind i årshjulet: ”Vi låner os ind i skolens hverdag og laver inspirationsforløb helt ned fra 0. klasse. Vi kører et billedbogsforløb på 1. årgang, et læselystforløb på 5. årgang med seriefokus og ellers forskellige tilbud ud fra et årshjul. På et ugentligt skoleteammøde koordinerer og planlægger vi sammen, men vi har også mange

uformelle snakke og sparrer med hinanden om nye ideer.”

At dyrke mulighedsrummet

Leena reflekterer også over organiseringen af arbejdet: ”Vi samarbejder og fordeler opgaverne imellem os helt uproblematisk, og det er en styrke. Vores fælles afsæt er, at det handler om børnene. Hvordan får vi dem til at læse og bruge biblioteket? Vi er ikke optaget af, hvem, der får den fede opgave eller hvem, der gør hvad. Når vi synes, der er brug for at vende noget med vores ledelser, lave en forventningsafstemning eller orientere dem om et tiltag, så kommer de med til et møde.”

Ledelsen i begge huse prioriterer og bakker op om vores samarbejde, og det er med til at skabe ro om vores arbejde. I et tidligere samarbejde i skoleteamet har der været behov for mere ledelse. Nu er vi et nyt team, der har fundet en form, der fungerer. Men det er jo stadig et grundvilkår, at vi arbejder i forskellige forvaltninger, fordi skolen tilhører Børne- og ungdomsforvaltningen og biblioteket Kultur- og Fritidsforvaltningen. Vi har nogle forvaltningsmæssige rammer og bindinger, som vi ikke kan ændre på.

Sådan er det i en kommunal virkelighed. Der er kunsten at have blik for mulighedsrummet og dyrke det. Hvad kan rent faktisk lade sig gøre?”

Samarbejde om børns læseglæde

Sigrid, Leena og Julie runder af med gode råd til andre, der skal samarbejde om børns læseglæde og kommer fra hver deres faglige verden:

”Vær åben og udvis nysgerrighed over for hinandens kompetencer. Samarbejde er ikke en konkurrencesport. Prøv at holde blikket på det, I er sammen om: Børnene. Det er dem, der hele handler om. De grundprincipper kan man godt bruge som pejlemærker, selv om man ikke har en hverdag sammen i et fælles skole- og folkebibliotek.”

Er der børn der hader at læse?

Af Rebekka Bærnholdt, danskvejleder på Susåskolen

De senere års debat om børn og unges læsning og læseglæde eller måske især mangel på samme – og endda læsehad – har betydet en brat opvågning i skolesystemet, hvor man i stigende grad er begyndt at se mere kritisk på sin egen rolle og på hvordan vi kan vende udviklingen.

Hvorfor hader nogle at læse? Os der elsker at læse, kan have svært ved at forstå begrebet læsehad. Men alligevel er det relevant at være nysgerrig på, hvad der kan være med til at skabe læsehad. Kan det skyldes, at læsning er blevet en pligt? Kan det skyldes, at eleverne ikke ved, hvad de selv synes er spændende eller interessant at læse? Skyldes det at digitale medier har vundet over de analoge? Eller kan det skyldes, at der ikke længere er voksne, der har tid til at støtte, guide og motivere ...

Nicole Boyle Rødtne's bøger går som varmt brød, så de bliver lånt ud lige så snart de bliver stillet op på skolebibliotekets hylder.

På Susåskolen i Næstved er vi nysgerrige på at forstå og komme til bunds i tendensen til læsehad. Og vi er nysgerrige på, hvordan vi og eleverne kan motivere hinanden til at opleve større læselyst i en hverdag med mange andre dagsordener.

I dette skoleår har vi været heldige at modtage et tilskud på 10.000 kr. fra Pædagogisk LæringsCenterForening som støtte til et projekt til fordel for læseglæde i samarbejde med det lokale folkebibliotek. Disse midler har givet os mulighed

for at gå i gang med nogle spændende nye tiltag. I samarbejde mellem en folkebibliotekar, en danskvejleder og en skolebibliotekar har vi udarbejdet et forløb for 3. og 4. årgang. Et forløb med flere formål: kend dit lokale folkebibliotek, få et lånerkort, lær en forfatter at kende, vær medskabere og læs forfatterens litteratur.

På forhånd havde vi besluttet, at vi ville koncentrere os om Nicole Boyle Rødtne's forfatterskab. Nicole formår at skrive til en bred målgruppe både i forhold til alderstrin, genre og tema, og hun er meget produktiv, så der er mange bøger at vælge imellem. Samtidig er det befriende at hun ikke henvender sig specifikt til enten piger eller drenge, men via sit sci-fi-univers har den her ukendte henvendelse til alle elever.

Forfatterbesøg vækker læselyst

I januar og februar tog 3. og 4. årgang hver anden torsdag på folkebiblioteket med deres dansklærer. Vi er heldige for biblioteket ligger kun 5 minutters gang fra skolen. På biblioteket stod børnebibliotekaren klar med et stort smil og et fedt program.

Vi startede hver gang fælles op. Her blev titler præsenteret visuelt på storskærm og tekststykker fra de præsenterede titler blev læst op, alle fra Nicoles forfatterskab. Folkebibliotekaren var sublim god til at tryllebinde eleverne med sin specifikke viden om sci-fi, et univers, som folkebib-

liotekaren kunne formidle og inspirere til ud fra illustrationer, viden om gaming og med sin oplæsning.

Ved hvert besøg fik eleverne en opgave med hjem, som de skulle forholde sig til inden næste besøg. En opgave, der tog afsæt i den fælles vidensopbygning om miljø- og persongalleri samt konflikt og plot inden for sci-fi. Denne opbygning gav eleverne en følelse af medindflydelse og ejerskab, som har været vigtige elementer for deres motivation. Forløbet for vores 3.-4. klasser har været helt unikt. Flere havde aldrig besøgt folkebiblioteket, nu kender alle elever til folkebiblioteket og ved, hvad de kan bruge deres lånerkort til.

I marts måned fik matrikel Glumsø skole, som er en del af Susåskolen, så endelig besøg af Nicole. Vi havde booket hende til tre oplæg for 2.-3.klasse, 4.-5. klasse og 6.-7. klasse. Oplæggene varede en time og efter hvert oplæg gav hun sig tid til at skrive autografer. Nicole var god til at involvere elever i alle aldre ved at stille spørgsmål, hvor de skulle tage stilling til hendes forfatterskab, men også til deres egen livsverden. Ved hver oplæg lovede hun i øvrigt, at det bedste spørgsmål ville blive belønnet med en af hendes bøger.

Bøgerne går som varmt brød

2., 5., 6. og 7. klassetrin deltog ikke i forløbet på folkebiblioteket. I stedet blev disse elever i perioden præsenteret

for Nicole og hendes forfatterskab på powerpoints, skolebiblioteket, eReolen GO! eller bøger fra CFU. Når man låner på eReolen og CFU har man ofte også mulighed for at låne bøgerne som lydbøger, en mulighed vi ikke må underkende som en god læseoplevelse og mulighed.

Alle læste eller lyttede til Nicoles bøger efter eget valg og lavede forskellige præsentationer på dagen. På vores dejlige skolebibliotek havde vi i denne periode et fast område, hvor vi kun præsenterede hendes bøger, som vi havde prioriteret at købe rigeligt ind af. Efter forfatterbesøget er der kommet endnu flere titler til, og bøgerne går som varmt brød, hvilket betyder, at de bliver udlånt lige så snart, de bliver sat på hylderne.

Forløbet har været en øjenåbner for os: Eleverne er sultne på læseoplevelser! De er nysgerrige og kan sætte ord på, hvilke bøger de ønsker at læse. Den fælles viden om og oplevelse med Nicole Boyle Rødtne har motiveret dem endnu mere. Her er virkelig tale om læselyst og ikke om had.

Vores samarbejde med folkebiblioteket har også givet os voksne indsigt i, at folkebibliotekarerne er en kæmpe ressource og at samarbejdet er til gavn for alle parter. De besidder en viden om litteratur, som vi i skolen kan nyde godt af at trække på i en tid, hvor der bliver tilført alt for få midler til skolebibliotekerne. ■

Genvej til læseglæde med smarte bøger

Af Laura Søndergaard Isaksen og Nicolai Bøg Gadegaard, hhv. adjunkt og projektmedarbejder ved Center for Animation, Film og Digitale processer VIA/UC og Ayoe Quist Henkel, lektor ved læreruddannelsen VIA UC

Hvordan læser børn i alderen 8-12 år en interaktiv bog? Hvordan kan muligheden for at veksle mellem at læse og løse forskellige små spil-opgaver være motiverende for børns læsning? Og hvilken respons giver læsefremmede børn, når de får en lettere læseversion af bogen? Dét er nogle af de spørgsmål, vi har undersøgt, ved at iagttage seks forskellige klasser læse *Vidundersværdet*, imens producenterne udviklede et læsemodul målrettet elever med dysleksi.

Interaktiv læsning

Bogserien Smart Books tilbyder en interaktiv læseoplevelse, der kombinerer tekst og fortælling med augmented reality og gaming. Så umiddelbart kan de skabe engagement og læseglæde hos en del elever, der i forvejen interesserer sig for spil og fantastiske tekstuniverser. Mere nuanceret bliver det, når det drejer sig om elever med dysleksi, udfordringer og diagnoser. Det uddyber vi i det følgende ud fra afprøvninger af *Vidundersværdet* foretaget i seks forskellige 3.-6. klasser fra Sejs skole, Fussingøegnens friskole og Århus Friskole samt interview med elever og lærere, læsevejledere og forældre.

Afprøvningerne i klasserne viser helt overordnet, at *Vidundersværdet* tilbyder flere differentierings- og deltagelsesmuligheder gennem både tekstopbygning og spilelementer, som virker engagerende og inkluderende.

”Her i 4. klasse elsker de også at spille, så det med at kombinere en tekst og nogle opgaver, de skal løse, og de selv kan være med til at bestemme handlingen, det er jo genialt.” (Lærer).

Som læser af *Vidundersværdet* er du hovedpersonen i fortællingen. Udstyret med det magiske sværd Rilgist tager du på eventyr i ærtesuppeuniverset, der består af blandt andet Stinkmosen, Tørvenborg og Tågebjergene. Du kæmper mod magiske væsner og løser gåder for at finde det stærke sværd *Vidundersværdet*. Undervejs skal du vælge i hvilken retning fortællingen skal gå. Skal du fx ”ud og kigge på stjerner” eller ”feste med feerne”. Mange vil kende denne tekstopbygning fra de populære sværd- og trolddom-bøger. Som læser skal du også af og til løse opgaver, som aktiveres igennem en app fra en tablet eller smartphone. Her scanner man billedet i bogen og får fx til opgave at samle dele til en guldmønt eller at kæmpe mod hakkemågerne eller den farlige Swumpukkel. *Vidundersværdet* er med andre ord en humoristisk fantasyfortælling og en genrehybrid, der kombinerer bogmediet og den skriftbårne fortælling med spilelementer og augmented reality, som børn kender fra computerspil.

Forlaget Peasoup står bag *Vidundersværdet* og fem andre bøger i samme univers, som kan læses uafhængigt af hinanden. Forfatteren Søren Jønsson, som i sin tid producerede og var manuskriptforfatter på læringsspillet Pixeline, har i bøgerne arbejdet videre med gamificeringens potentialer for inddragelse og engagement. Sammen med programmørerne Søren Nielsen,

Mikkel Johansen og gamedesigner og illustrator Brian Bak Jensen har Jønsson udviklet koncept, app og bøger og med støtte fra bl.a. Rasmus Kolbe - også kendt som Lakserytteren - samt salgschef Kristian Dreinø, er bøgerne på vej ud i store dele af verden, herunder England, USA og Tyskland.

I 2024-25 har forlaget arbejdet på at udvikle et læsemodul med lavere lix-tal og oplæsning, sådan at læsefremmede børn eller børn med dysleksi nemmere kan få adgang til bøgerne. I de afprøvninger, vi har gennemført, kunne eleverne valgfrit skifte mellem to læseniveauer ved at scanne teksten i bogen og derigennem få vist en tekst med lavere lix-tal.

Deltagelse og engagement

Afprøvningerne viser, at børnenes grad af deltagelse, engagement og koncentration generelt er højt under læsningen. Afprøvningerne i de seks klasser skete både i form af individuel læsning og læsning i grupper på to til tre elever. I grupperne på tre på Sejs skole læser eleverne uafbrudt 1 ½ time to dage i træk. I den individuelle læsning på Aarhus Friskole er samtlige elever fokuserede, og nogle elever når hele bogen igennem flere gange indenfor læsetiden. Også på Fussingøegnens friskole fordyber eleverne sig i op til 1 ½ time. Her vælger eleverne selv, om de læser alene eller sammen. Elever, der sidder sammen, hjælper hinanden gennem tekst eller spiludfordringer.

Vidundersværdet er meget motiverende for elever, der i forvejen kan lide fantasy og spil, som en dreng, der læser meget, siger:

”Det er en af de bedste fortællinger, jeg nogensinde har læst, men jeg læser også ret meget fantasy. Det er en rigtig, rigtig, rigtig god fortælling. Jeg elsker sådan nogle bøger, hvor man selv er hovedpersonen.” (Elev 6. klasse).

Afprøvningserne foregår i 2 x 2 lektioner over to dage. Fælles for observationerne på de tre skoler er, at det første møde med bogen skabte positive forventninger og glæde over at skulle arbejde med bogen igen dagen efter. Som en forælder fortæller:

”Jeg skal lige love for at jeg havde en dreng i dag som bare ikke kunne vente med at komme i skole! Han siger at skolen aldrig har været sjovere.” (Forælder).

Motiverende for elever med dysleksi, begrænset læselyst eller opmærksomhedsforstyrrelser

”Det fanger jo alle, uanset om man er ordblind eller hammergegod læser. Så de har været meget fordybet i det, og dét har været fantastisk at se.” (Lærer)

Gennemgående vækker *Vidundersværdet* glæde både hos elever, der er sikre og motiverede læsere, elever med læseudfordringer og elever med diagnoser. I gruppelæsningerne, hvor elever med og uden læsevanskeligheder sammen afprøver læsemodulet, veksler de forholdsvis ubesværet imellem de to læseniveauer. Det træder frem, at *Vidundersværdet* har et inkluderende potentiale i forhold til læseudfordrende elever, og i de seks klasser er der flere elever med diagnoser, der får succesoplevelser med den interaktive bog. Eksempelvis er der en pige i 6. klasse med opmærksomhedsforstyrrelser, der ikke vil være med den første dag, da bogen for hende virker uoverskuelig, som på dag to bliver nysgerrig nok til at læse og oplever, at hun kan mestre bogen. Flere elever med dysleksi i klasserne har glæde af letlæsningsmodulet, som en dreng formulerer det:

”Jeg skulle ikke læse så meget og fik meningen med.” (Elev 6. klasse).

Et af potentialerne for elever med dysleksi er også, at de hurtigt kan tage del i og mestre læseopgaverne, dvs. de små spil og opgaver, på lige fod med resten af klassen. Læsningen bidrager dermed til inklusion og fællesskab. Som en specialpædagog fra en af skolerne beskriver det:

”Den elev, vi har, som er meget ordblind, og for hvem det at læse en bog ikke er noget, han har positive erfaringer med. Da han først havde fanget det og

vidste, hvad han skulle, og han kunne bruge sin billedscanner, som han har i IntoWords og få den kombineret med bogen, så var han jo faktisk meget hurtig meget selvkørende. Og det første han sagde til mig var: ”Kan jeg ikke få sådan en her derhjemme?”. Så han var jo bare motiveret, og over de to dage, det har varet, der har han jo siddet helt fordybet, fra vi startede.” (Specialpædagog).

Der var blandede modtagelser af bogen, når det kom til børn med opmærksomhedsforstyrrelser. Denne gruppe var generelt engagerede i læsningen af bogen, men enkelte oplever, at det er forvirrende, at man skal bladre meget frem og tilbage. Den anderledes struktur og tekstopbygning opleves som uforudsigelig for nogle elever, som foretrækker en kendt struktur. Andre elever med opmærksomhedsforstyrrelser bliver grebet af, at der netop er opbrud i teksten, hvor der sker noget andet:

”Vi har en pige, der egentlig rigtig gerne vil læse, men hun bliver helt modløs og ærgerlig over det, og tankerne flyver i hundredetusinde andre retninger. Hun syntes, det her det var fedt. Jeg har endnu ikke set hende sidde så lang tid med en læseopgave, som hun gjorde i dag. Så det er helt sikkert noget, der holder hendes opmærksomhed tændt.” (Specialpædagog).

Potentialerne for Smart Books-formatet med interaktive og hybride læse- og spiloplevelser vurderes store i såvel et læsefremmende og et inkluderende perspektiv. Som en elev udtrykker det:

”Jeg synes, det er godt, for man kan koncentrere sig længere tid. Så hvis du bare var kommet med en almindelig bog, så var koncentrationen nok blevet væk ret hurtigt.” (Elev 4.klasse).

Indbyder til en legende tilgang til læsning

En gruppe på fire drenge sætter sig sammen i skolens fællesrum. De læser hen til det første sted, hvor der er valgmuligheder og bliver her enige om en strategi, hvor alle skal vælge noget forskelligt, så de hurtigere kan få adgang til fortællingens forskellige mulige udfald.

”Det har været sjovt, og det var fedt, at man skulle springe rundt på siderne - og det var fedt, at man kan vælge, så sker der noget forskelligt. Jeg er i gang med

at gennemføre den tredje gang.” (Elev 5. klasse).

De forskellige veje gennem bogen muliggør, at man kan gå igennem bogen på flere forskellige måder. Dette motiverer eleverne, som har gennemført bogen efter to lektioner, til at starte forfra, fordi de ville have alle fortællingens perspektiver med. Desuden medvirker de forskellige veje til, at eleverne kan have en dialog med hinanden om, hvordan de har gennemført bogen:

”Wow! Har du fået sådan et sværd? Hvordan gjorde du det?”. (Elev 6. klasse)

Eleverne, der læser i grupper, er gode til at forhandle og skiftes til at læse og lave opgaverne. Læsningen foregår ofte stående, sådan at kroppen kommer i spil og får karakter af en form for ”legende læsning”, hvor de taler sammen om fortællingens quests og de valg, de tager. Fortællestrukturen bidrager til, at eleverne tænker fremad i historien og læser højt for hinanden med intonation og indlevelse.

Både struktur og koncept inviterer til, at børnene nysgerrigt undersøger og leger med, hvad der kan lade sig gøre, og hvordan man kan bruge bog, app og fortælling. To drenge i 4. klasse undersøger, hvordan fortællingen ændrer sig, når de skifter mellem lav-lix og bogtekst. I deres undersøgelse finder de ud af, at de får mere at vide i bogen, men at det er smart at scanne teksten, hvis man gerne hurtigt vil videre til en spilopgave. Således opfordrer strukturen både til leg, undersøgelse og genlæsning, hvilket også ses i de enkelte læseopgaver:

”Man skal læse siderne grundigt for at løse opgaverne, hvilket betyder, at børnene skal bruge deres læseforståelse.” (læsevejleder).

Perspektiver og forslag til forbedring fra eleverne

Vidundersværdet optager eleverne i de tre skoler. Såvel elever, der læser meget (fantasy), og elever, der ikke læser så meget. Elevernes læsning og feedback har også været med til at udvikle og udfordre folkene bag Smart Book-serien. Selvom målgruppen for bøgerne mest er drenge, har også pigerne været optaget. Nogle af pigerne foreslår dog, at der kunne være flere pigekarakterer med i

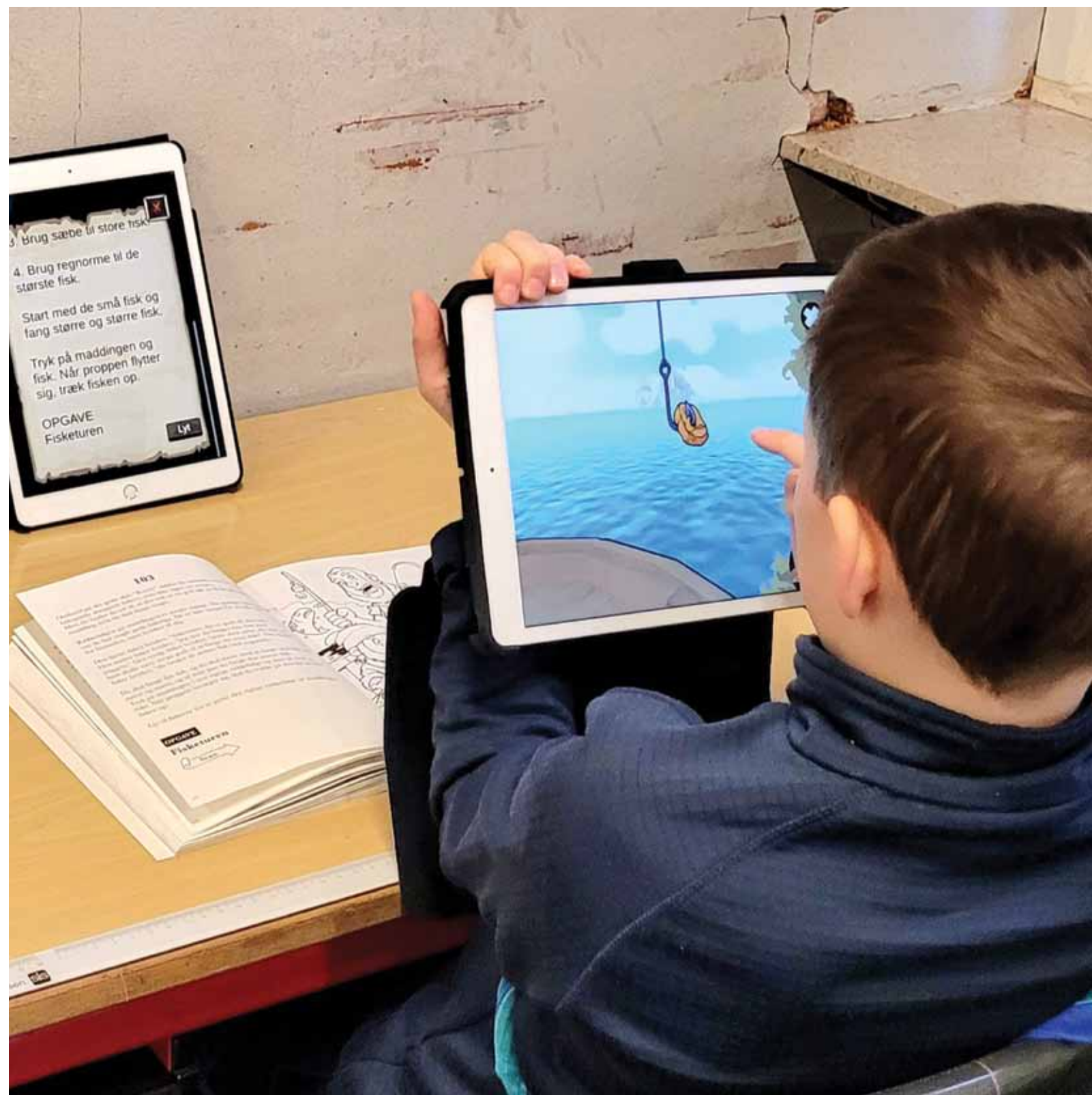
historien, eller at det kunne være godt, hvis det også var andre genrer, der var mere henvendt til dem.

Drengene, især i 5.-6. klasse, er vant til et højere niveau i de spil, de spiller derhjemme, derfor foreslår de, at Smart Book-konceptet kunne forbedres, ved at lave spillene sværere eller ved at

inddrage andre kendte spilelementer, fx muligheden for at se og ændre sin læsefigur/hovedperson:

”Jeg synes, I skulle lave en butik, så man kunne købe skins.” (Elev 5.klasse)
 ”Jeg synes, de skal lave en avatar, så man kan ændre, hvordan man ser ud.” (Elev 5.klasse).

Det er nogle af de tanker, som udviklerne har taget til sig. I første omgang i form af at udvikle et materiale, hvor eleverne kan male og lege med figurerne. Samlet set er der ingen tvivl om, at Smart Book-bøgerne kan være en smart genvej til læseglæde, motivation og inklusion. Og det bliver spændende at se, hvordan serien og konceptet udvikler sig. ■

Breve til fremtiden

Af Thomas Ravn-Pedersen, Verdens Bedste Nyheder og Rikke Elise Falkenberg, Leg med IT

I årets udgave af Verdenstimen inviteres eleverne i 3. – 6. klasse til at deltage i et nyt forløb under overskriften *Håb for fremtiden*. I forløbet arbejder eleverne i værktøjet Book Creator og lærer her om FN og Verdensmålene. Vi tager eleverne med på en bæredygtig rejse, der slutter med at børnene skriver breve til fremtiden og deler dem med deres lokalpolitikere.

Lige så længe, som vi har haft Verdens-

målene, har Verdenstimen været en årlig event, der danner rammen om undervisningen i og omkring Verdensmålene. Verdenstimen finder sted hvert år i uge 47 og arrangeres af en lang række organisationer, der udvikler forløb, events og undervisningsmaterialer med udgangspunkt i Verdensmålene.

Verdensmålene blev vedtaget i enighed af alle verdens lande i 2015. Målene udgør fortsat verdens vigtigste plan for at afskaffe fattigdom og ulighed, bremse klimaforandringerne og skabe bæredygtige byer. Så sent som i september 2024 genbekræftede FN's generalforsamling Verdensmålene og opfordrede alle til at gøre endnu mere for at målene bliver opfyldt inden 2030.

Håb for fremtiden er et undervisningsforløb, der inviterer til samtale og medbestemmelse. *Håb for fremtiden* giver eleverne en mulighed for at sætte ord

på deres håb, drømme og bekymringer. Materialet er et konkret skridt mod at gøre Verdensmålene relevante og lokale. Verdensmålene udgør et *håb for fremtiden*, og fremtiden er elevernes.

Håb for fremtiden handler i sin kerne om medborgerskab. Når eleverne reflekterer over samfundet og formulerer budskaber, øver de sig i at tage ansvar og finde deres egen stemme i fællesskabet.

Valg og demokrati

I år falder uge 47 sammen med kommunal- og regionalvalget i Danmark. Derfor har Verdenstimen i år overskriften *Håb for fremtiden*. Initiativet understøtter UBU-partnerskabernes indsats for at integrere bæredygtighed som en fast del af undervisningen. UBU står for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling. Når eleverne har skrevet deres breve, vil brevene blive videregivet til de nyvalgte lokalpolitikere rundt om i landet. Eleverne

erfarer på den måde, at demokrati ikke kun foregår på valgdagen, men også i hverdagen, gennem dialog og deltagelse.

Målet med forløbet er, at børn udtrykker deres tanker, drømme og bekymringer om fremtiden. Gennem samtale, leg og kreative metoder inviteres eleverne til at reflektere over deres rolle i samfundet og forestille sig nye måder at leve og være sammen på.

Og de vil kunne opleve, at det at skrive et brev kan være en vigtig handling: Når børn skriver breve til fremtiden, skaber de forbindelser mellem sig selv og verden. Et brev rummer både håb, men også en forventning om, at nogen lytter. Det er det, Verdenstimen går ud på i år.

Eventen skal samtidig henlede opmærksomheden på, at der kun er fem år tilbage til at nå FN's 17 verdensmål. Det er netop her, børn og unge kommer ind i billedet. Gennem *Håb for fremtiden* får eleverne mulighed for at engagere sig i deres egen hverdag og deres lokalsamfund. De undersøger, hvad der fungerer godt, og hvad de gerne vil forandre. Og de lærer, at

selv små handlinger rummer muligheden for at sætte store forandringer i gang. Når elever skriver til politikerne, bliver de samtidig en aktiv del af den demokratiske samtale. De mærker, at deres tanker og bekymringer har værdi, og at deres stemme tæller.

Afsender og modtager

Brevene kan skrives og sendes af sted til en eller flere lokalpolitikere som e-mail, skrives på papir og sendes med posten eller afleveres fysisk på rådhuset. Læreren hjælper med at finde ud af, hvem brevene skal sendes til. Da kommunalvalget ligger i uge 47, kan det være en god idé at vente til efter valget og sende brevene i januar 2026, så de nye politikere får dem som en slags velkomsthilsen fra byens børn.

Du finder hele materialet, gratis og lige til at bruge på:

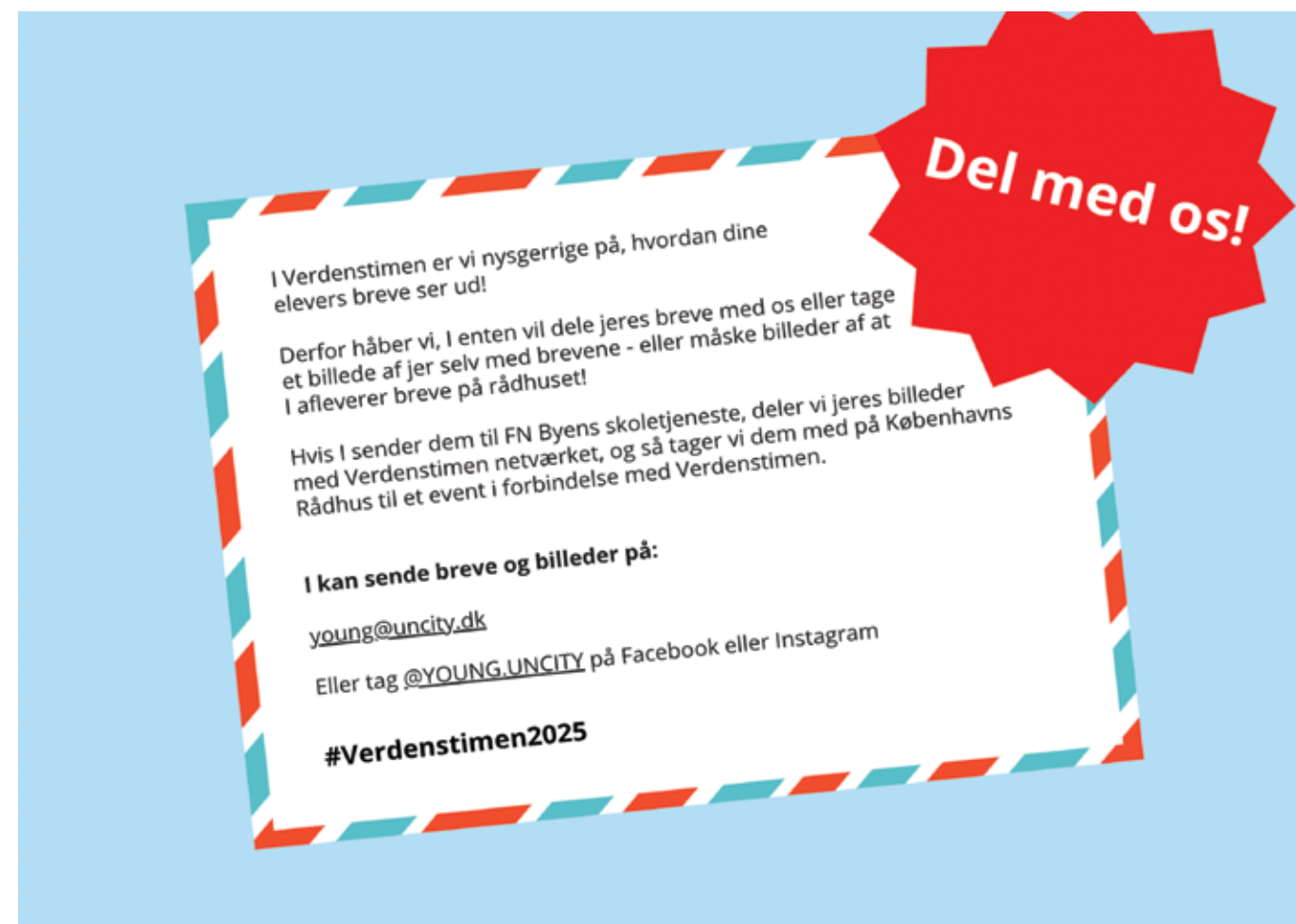
 www.verdenstimen.dk
 www.UN.dk/skoler

Her kan du også finde yderligere inspiration, tips til faglig kobling og idéer til din klasse.

Om Verdenstimen

Verdens Bedste Nyheder har i samarbejde med en række danske NGO'er og undervisningsorganisationer taget initiativ til Verdenstimen, der er den danske del af World's Largest Lesson, som har til formål at give børn og unge over hele kloden mulighed for at lære om Verdensmålene og engagere dem i at skubbe på for, at de bliver opfyldt. Verdenstimen ligger i uge 47, Ugen er valgt med udgangspunkt i Verdensmålenes delmål 4.7, som handler om, at alle børn og unge skal have adgang til viden om bæredygtig udvikling og globale sammenhænge. Som en del af Verdenstimen har der siden 2017 også været holdt en Verdenstimefejring på Københavns Rådhus.

Undervisningsmaterialerne på **Verdenstimen.dk** er gratis og udviklet til forskellige aldersgrupper og fag. Materialerne inklusiv det nye materiale *Håb for fremtiden* er samlet til brug i Verdenstimen eller når Verdensmålene bringes i spil i den daglige undervisning eller emneuger, der finder sted i løbet af skoleåret.

Verdens hurtigste pige

Af Henriette Korneliussen, PLC medarbejder og lærer på Nørrevangsskolen i Randers

Alba - Verdens hurtigste pige er en inspirerende og velfortalt fagbog om Alba Hurup Larsen, der ifølge Ferrari kan betegnes som verdens hurtigste pige i motorsport indenfor sin aldersgruppe. Hun træner målrettet mod en vild drøm: at blive den første kvindelige vinder af Formel 1.

Bogen er en blanding af biografi og fagbog, med fokus på motivation og faglig indsigt i, hvad det kræver at nå toppen, ikke kun i motorsport, men i sport generelt. Gennem Albas fortælling får læseren et indblik i en hverdag med træning, rejser og racerbøl, men også i de tanker og udfordringer, hun møder som ung pige i en mandsdomineret sportsgren. En bog der både vækker drømme og giver realisme

Bogen udmærker sig ved at være både motiverende og ærlig. Alba fremstilles

som en målrettet, passioneret og reflekteret ung pige, der både elsker fart og har helt almindelige teen age bekymringer. Den viser tydeligt, hvordan et stærkt bagland – forældre, trænere og mentorer – er nødvendige for at kunne satse stort. Den gør også op med forestillingen om, at drømme alene er nok. Albas team er en vigtig del af hendes succes, hun har udover sin familie også tidligere racerfører Jan Magnussen og hans søn, Formel 1 racerføreren Kevin Magnussen, samt tidligere verdensmester i boksning Mikkel Kessler med omkring sig. De giver i bogen deres bud på, hvad der kræves af mental og fysisk styrke for at blive den bedste. Det giver bogen dybde og troværdighed.

Illustrationerne og det grafiske layout er tiltalende ungdommeligt uden at blive barnligt. Det gør bogen let at gå til – også for de læsere, der ikke ønsker så meget tekst.

Det er ikke udelukkende en fagbog om

motorsportens teknik eller historie, men derimod et kig ind i en verden, kun de færreste kender til, og den er ikke super velegnet til oplæsning for mindre børn, da det fagtekniske sprog kan være lidt svært.

Den er mere en bog som kan læses og kigges i, inden en eventuel samtale omkring det at have drømme, og så er illustrationerne med til at gøre det til en bog, der bare kan bladres og kigges i. Den kan inspirere – men også åbne for vigtige samtaler om ambitioner, støtte og balance. En anbefalelsesværdig, som mange børn og unge fra ca. 10 år og op vil elske at gå på opdagelse i – og et godt værktøj i hænderne på den pædagog eller lærer, der gerne vil give børnene noget at drømme om og tænke over. ■

Alba - Verdens hurtigste pige
Af Maibritt Augustinus og Mette de Fine Licht
117 sider
Champion Foundation Press 2024

Verdens stærkeste pige

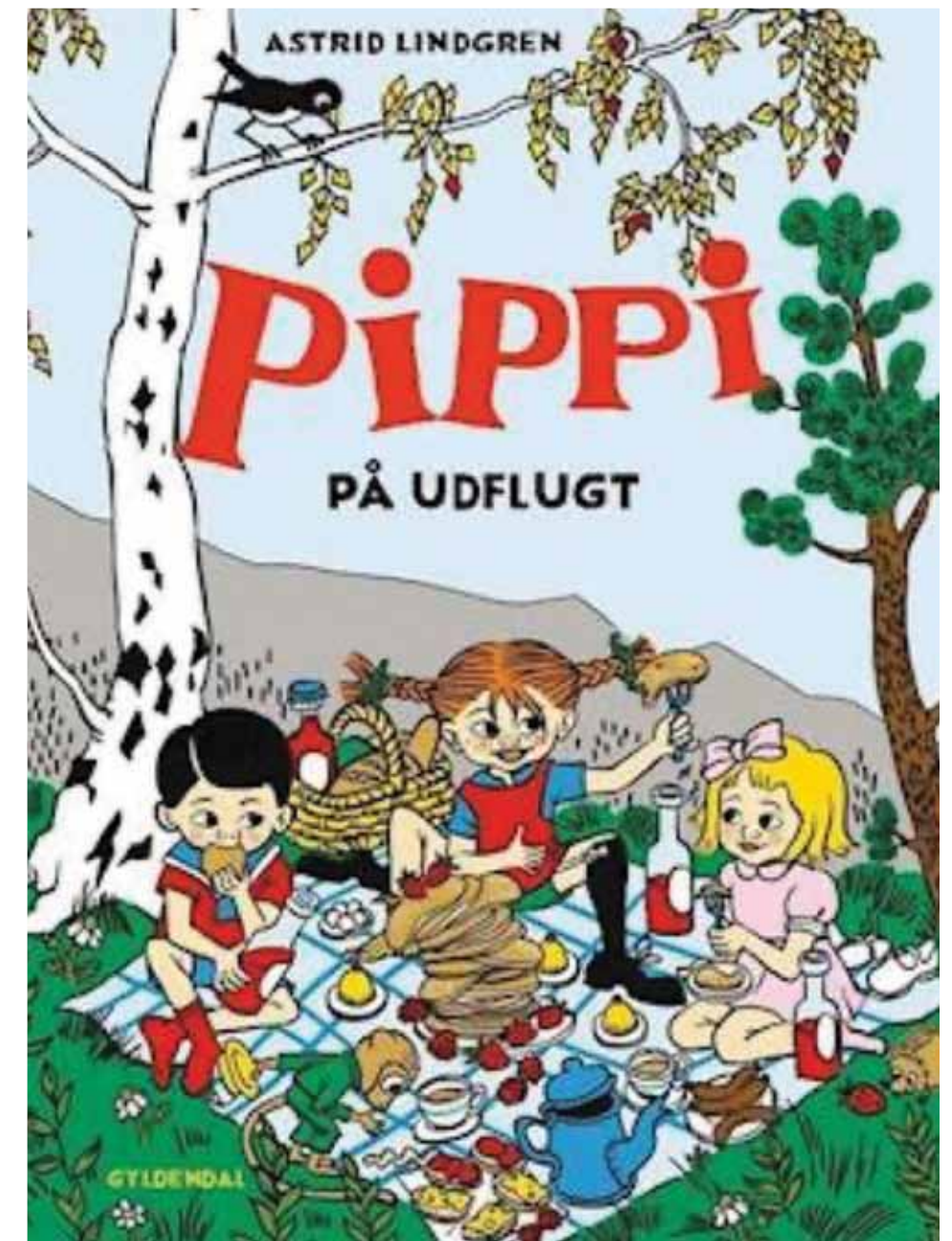
Af Henriette Korneliussen, PLC medarbejder og lærer på Nørrevangsskolen i Randers

Pippi Langstrømpe så dagens lys i 1945, og i de 80 år der er gået siden da, har hun forbløffet, fascineret og inspireret læsere i hele verden. Hun bor alene i sin Villa Villekulla, kun sammen med aben Hr. Nelson og sin prikkede hest Lilla Gubben, og så er hun stærkere end nogen anden. Pippi bryder med alle regler – hun går ikke i skole, hun bestemmer selv sin sengetid, og hun siger altid sin mening uden tøven.

Hun er elsket af børnene rundt på skolerne, og der kommer altid store øjne og grin, når man læser om hendes vilde ideer og utrolige bedrifter. Hun får børn til at se muligheder frem for begrænsninger og tænder en gnist af fantasi og mod til at prøve. Som hun selv siger i *Pippi på udflugt*: "Man kan jo altid begynde med det letteste."

Hun minder os om, at det er helt okay at være anderledes, at fantasi er en superkraft, og at børn ikke nødvendigvis skal passe ind i voksnes forestillinger om, hvordan man "bør" være. Da Annika i *Pippi på de syv have* tvivler på, at hendes mor vil tro på deres piratfyldte redningsaktion, svarer Pippi: "Tænk, hvis det alt sammen bare er noget, jeg har fundet på – som sædvanlig." Hun leger her med grænsen mellem virkelighed og fantasi – og insisterer på, at legen i sig selv har værdi.

I en tid fyldt med præstationspres, sociale medier og konstante krav er det befriende at møde en karakter, der tør stå ved sig selv, som lever i nuet og gør hele verden til sin legeplads. Sammen med Tommy og Annika går hun i *Pippi finder en spunk* på jagt for at finde ud af, hvad en spunk mon kan være. De spørger folk i byen og leder i butikker, men alle voksne er lige forvirrede. Efter en lang og fantasifuld søgen konkluderer Pippi til sidst, at det bedste ved en spunk er, at ingen ved, hvad det er – og at man derfor selv kan bestemme det. Pippi beslutter, at en spunk kan være hvad som helst, der

mangler et navn. Hun har med andre ord givet plads til det frie, kreative og åbne i sproget og fantasien.

Pippi Langstrømpe er ikke "bare" en klassiker. Pippi er en kulturskat, der stadig har appel til både børn og voksne - 80 år efter at hun første gang stillede sin hest på verandaen og vendte verden på hovedet.

Stor tak til Astrid Lindgren for at give os verdens stærkeste pige og et univers fyldt

med humor, varme og et skarpt blik for barnets verden.

Pippis eventyr lever videre – takket være Lindgrens mod, kærlighed og grænseløse fantasi. ■

I Danmark udgives Astrid Lindgrens bøger om Pippi Langstrømpe på Forlaget Gyldendal, som har udgivet bøgerne siden den første bog Pippi Langstrømpe udkom på dansk i 1946, året efter den svenske originaludgave i 1945.

Er du okay, Felicia?

Af Merete Jørgensen, lærer og skolebibliotekar på Allerslev Skole, Lejre

Felicia husker kun fremtiden, og det betyder, at da hun på vej hjem efter operationen med indsættelse af en chip, som skal få hende til at huske alt, hvad hun lærer i skolen, i stedet oplever den katastrofe, der venter forude.

Memorox hedder firmaet bag denne vidunderchip, som Felicias forældre bliver anbefalet under en skole-hjem-samtale med en lærer, der udtrykker bekymring for Felicia. "Hun dagdrømmer ... hun siger ikke nok i timerne ... Felicia skal være mere aktiv" Lyder det bekendt? Mor indskyder forsigtigt, at Felicia bare er en stille pige, men den slags går jo ikke, hvis man skal klare sig i dag ...

Nå, men Felicias forældre giver efter, og Felicia får chippen indopereret. Det tager lidt tid for Felicia at komme sig, og forældrene undrer sig over de ting, Felicia siger, da hun begynder at tale. Hun ved fx, at hun om lidt får nougatis og ikke jordbæris, som hun ellers helst vil have, da de sidder på en cafe. For ja, ganske rigtigt, tjeneren fortæller, at de er udgået for jordbæris!

Og hun ved, at familien aldrig kommer til Paris. Hun ved, at faren må give sit elskede ur til et par banditter, der tvinger forældrene til at efterlade Felicia og hendes lillesøster Liv - og allerværst - Felicia ved, at hun vil miste Liv under flugten fra de katastrofer, der møder dem.

"Jeg holdt aldrig op med at lede efter Liv", fortæller hun sine forældre. Lillesøster Liv ligger i mors arme. Liv er endnu kun en baby, og Felicia ser på hende. Her fik jeg personligt gåsehud!

Liv er en graphic novel om vores fælles fremtid. Det er en dystre og tankevækkende fremtidsdystopi, som Dürr og Horneman inviterer os ind i. Hvad byder fremtiden på? Er det krig og klimasammenbrud, der venter os, eller handler vi i tide? Den samtale skal vi have - selvom den er svær.

I et meget spændende undervisningsmateriale til udskolingen udarbejdet af

bogen Felicia og indikerer, at en klimakatastrofe er på vej. Undervejs oplever Felicia også stormflod, mennesker der klamrer sig til tage på biler, der skubbes rundt i vandmasserne. Oversvømmelser af Triumfbuen i Paris og af hytter i Alperne. Ørkenlandskaber og tornadoer.

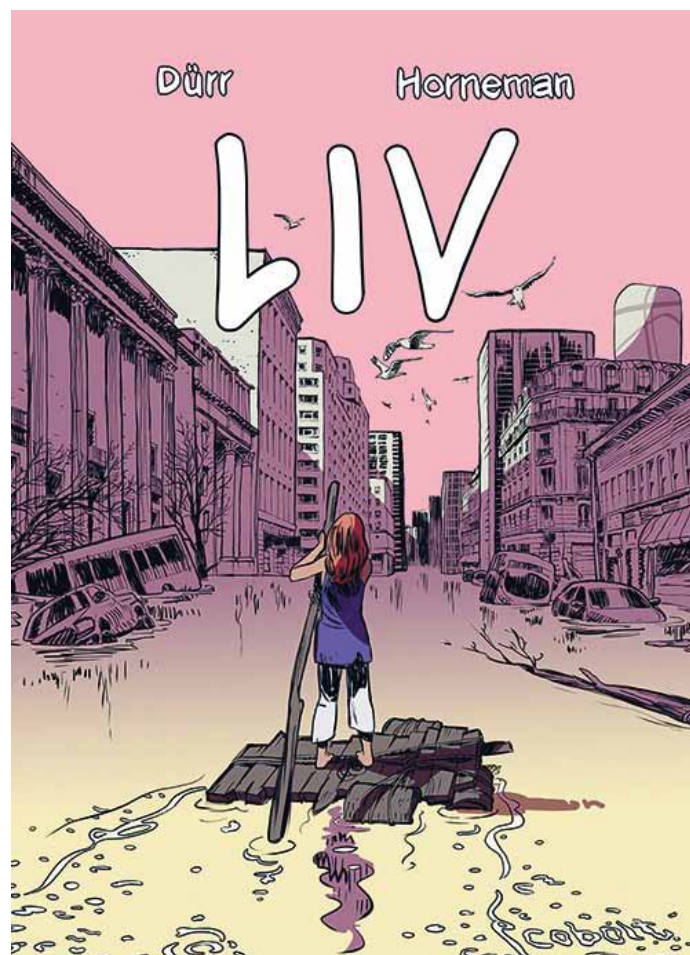
Alt det ser og oplever Felicia, inden det sker, mens hun går med sine forældre i hånden. Hun oplever en mulig fremtid.

Bogens tekst og illustrationer arbejder flot sammen. "Gør det ondt?" og "Er du okay?" spørger de bekymrede forældre, som ikke kan se, hvad Felicia ser: Død og ødelæggelse holdt i gule, orange og lilla farvetoner og senere blot i en sort streg og en dystre lilla baggrundsfarve. Disse fremtidsscener står i skarp kontrast til nutidens rene og klare farver, hvor især den blå farve lyser op på den strand, der er ramme-fortælling om handlingen. Vi starter og slutter på stranden, hvor Felicia hygger sig med sin mor.

Liv henvender sig til større børn - og voksne - og kalder på formidling. Der venter en stærk oplevelse. Bogen er tredje del i en serie, som makkerparret forfatter Morten Dürr og illustratør Lars Horneman står bag. Tidligere har de lavet de to graphic novels *Zenobia* (2016) og *Ivalu* (2019). Begge bøger har modtaget priser

og er omsat til henholdsvis teater og kortfilm samt oversat til mange sprog. Mon ikke der også venter en spændende fremtid for *Liv*? Det fortjener den!

LIV
Forfatter: Morten Dürr
Illustrator: Lars Horneman
Sidetall: 144
Forlaget Cobolt 2025

Birgitte Lund Thomsen (Danskfaglighed.dk) rundes der af med et citat af Gandhi: "Be the change you wish to see in the world!" Dette citat skal eleverne bruge som afsæt for et kreativt produkt. Et lignende citat ses på et af bogens opslag "We need a change" står der på en sønderskudt husmur. Undervisningsmateriale kan tilgås via en QR-kode i bogen.

En brændende sol blænder flere gange i

Når naturen banker på

Af Eline Mørch Jensen, redaktør

Wonga sidder og syr på symaskine i sin stue. Hun er i gang med at sy en regnfrakke til sin ven Jet og selvom ærmegabet driller lidt, kan hun mærke at det bliver rigtig godt. Wonga har det tydeligvis godt med at lave det, hun gør, og i sit eget selskab. Og så elsker hun også regn i skoven. Andre hader regnvej, men ikke Wonga. Da hun holder en tephase fra sit arbejde, banker det pludselig på døren. Hvem kan det være? Hvem forstyrrer Wonga midt i hendes dejlige alene-tid?

Det viser sig at være en "rystende regnvåd rød ræv", som ikke hilser på hende, men er så uhøflig at den bare kommer ind og sætter sig i hendes sofa. En uventet og uinviteret gæst ... Wonga er ikke så glad for ræve, men lader den alligevel blive til den er tør. Imens syr hun videre på regnfrakken. Men naturen bliver bare ved med at vælte ind i hendes stue i form af flere våde ræve. "Ej, men hvor mange våde ræve kan der lige være derude og hvor mange våde ræve kan der lige være i min sofa?"

De invaderer hendes private space og de larmer, roder og lugter. "For poks!" Wonga må ud at have luft i den våde skov, ud i mudderet og duften af træer. Da hun vender hjem i mørkningen er rævene heldigvis blevet tørre og faldet til ro, så Wonga kan få sig en varmende kop te og en plads i sofaen. Rævene falder i søvn i en stor bunke, og Wonga opdager at deres buskede haler er bløde og at hun faktisk vældig godt kan lide lyden af deres rævesnorken. Selvom hun altså også er glad for sit eget selskab. Men somme tider kan det være fint at komme ud af sin egen skal og rumme andres selskab, uden man af den grund mister sig selv eller sin integritet. Uventede gæster kan være en rar ting.

Historien om den lille eneboer Wonga med de meget store sortbuskede øjenbryn er et elskeligt kunstværk for de yngste. Fuldt af kære, originale og sjove tegninger - ikke

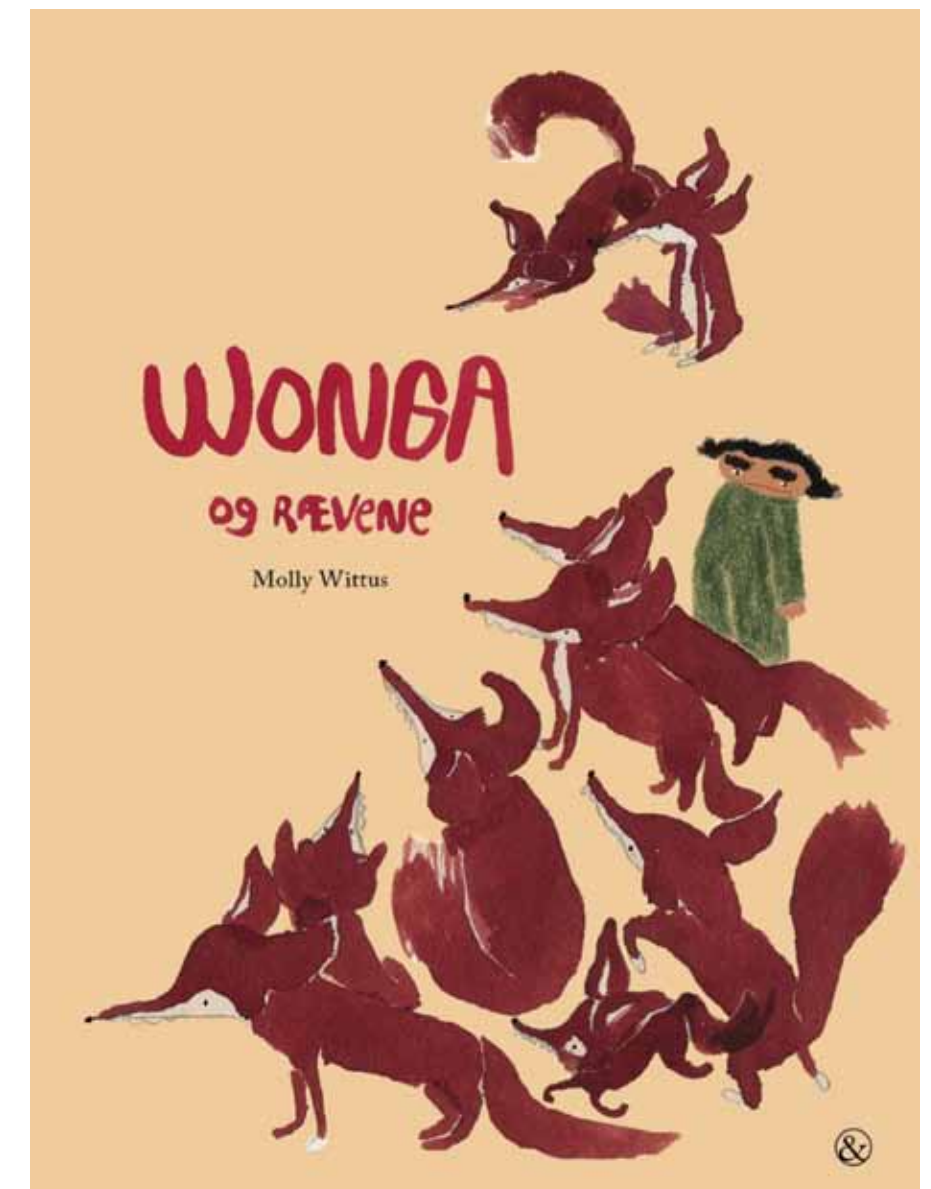
mindst af de frække, ludospillende ræve, som laver rav i Wongas hyggestund ved symaskinen. Illustrationerne veksler mellem spinkle stregtegninger i det lille hus på pæle, bl.a. af nålepude, knap, målebånd og andre sirlige syting, mens rævene og Wonga selv ligesom skoven er malet i stærke heldækkende farver.

Molly Wittus står bag både ord og billeder i *Wonga og rævene*, som er hendes debut

som forfatter. Som bogillustrator debuterede hun allerede i 2023 i billedbogen *På hotel*, skrevet af Reimar Torkil Juul.

Wonga og rævene er nomineret til Nordisk Råds Børne- og Ungdomslitteraturpris 2025.

Wonga og rævene
Af Molly Wittus
Jensen & Dalgaard 2024

Hvem vil du være?

Af Merete Jørgensen, lærer og skolebibliotekar på Allerslev Skole, Lejre

Kost åbner vinduet til et kig ind i en anden verden. En verden, der står i skarp kontrast til den verden, som Oliver Chi og hans bedste ven Felix ellers befinder sig i. De arbejder begge i den lokale McDonalds.

Oliver Chi arbejder der for at kunne hjælpe sine forældre til at betale for sin plads som dagelev på den prestigefyldte kostskole Kongsbæklund.

Oliver Chis forældre stammer fra Kina og de har høje ambitioner på deres søns vegne. Han er også noget af et matematisk geni, så fremtidsmulighederne ser egentlig rimelig gode ud for Oliver. På skolen er der en klub for de mest magtfulde elever – Noble Boys, og da et venskab opstår mellem Oliver og klubbens leder AC, bliver Oliver pludselig en del af en helt anden verden.

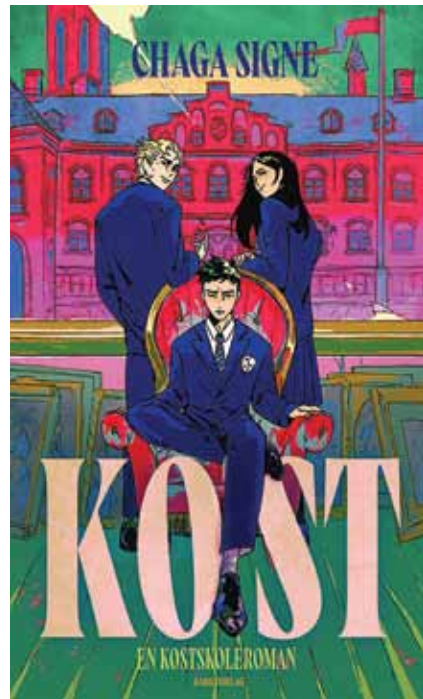
Det er en verden, der lever godt op til vores fordomme og indtryk fra

andre kostskoleskildringer. De stærke nedbryder de svage, og der bliver gået til den med stoffer, snyd og udnyttelse af andre. Detaljerne bliver ikke udpenslet, for læserens indlevelsesevne og fantasi skal også i sving, men det er ikke for sarte sjæle, og Oliver må da til sidst også træffe nogle svære valg for at genfinde sig selv.

En velfortalt og spændende roman fra debutanten Chaga Signe. Indholdet og en indbydende forside vil helt sikkert tiltrække mange læsere i udskolingen, og Kost vil helt sikkert bidrage til at styrke læseglæden hos de unge læsere.

Persontegningen er ikke stereotyp, selv vi selvfølgelig godt ved, hvem vi skal holde med. AC og hans søster er umiddelbart ikke de mest likeable typer, men der er selvfølgelig en forklaring på, hvad der har gjort dem til dem, de er.

Chaga Signe har skrevet en meget fin coming of age-roman for unge, der ligesom Oliver også er ved at finde eget fodfæste og afklaring af, hvem de egentlig er – og hvem de vil være. ■

KOST – En kostskoleroman
Chaga Signe
Sidetal: 296
Gads Forlag 2025

Jeg keder mig

Af Henriette Korneliussen, PLC medarbejder og lærer på Nørrevangsskolen i Randers

"Jeg keder mig!" er en sætning, de fleste lærere og forældre har hørt – enten i frikvarteret, i hjemmet eller i de sidste fem minutter af en time. *101 sjove ideer til kedelige dage* er en bog, der tager den sætning alvorligt – og vender den til noget positivt og aktivt.

Selv om bogen er målrettet hjemmet, har den masser af potentiale til skolens hverdag. Den består af enkle, visuelle og farverige ideer, som hurtigt kan sættes i gang – og netop det gør den anvendelig i skolekontekst. Ideerne spænder fra små kreative aktiviteter til fysiske lege og eksperimenter, og det kræver sjældent andet end materialer,

man allerede har i klasselokalet eller på skolen.

Der er fx forslag som "Giv overraskende komplimenter", "vær diktator" eller "hvad kan du gøre i en hel time?" – alle aktiviteter, som kan integreres i både motorisk udvikling og tværfaglige forløb.

Det, der gør bogen særlig brugbar, er dens enkelhed: Ingen lange instruktioner, ingen krav om forberedelsestid, og alt er sat op i et overskueligt layout. Den kan både bruges som lærerværktøj og som en bog, eleverne selv kan låne på biblioteket, så de kan bladre i den for at finde inspiration. Den er god at have ved hånden, når idéerne slipper op. Ikke revolutionerende, men praktisk og fyldt med inspiration til en mere varieret og aktiv dag. ■

101 sjove ideer til kedelige dage
Af Mikkel Niva og Nils petter Mørland
101 sider
Gyldendal 2025

Bogen, der taler til dig, der vil være havfrue

Af Henriette Korneliussen, PLC medarbejder og lærer på Nørrevangsskolen i Randers

Havfreesvømning er blevet en populær aktivitet i mange af landets svømmehaller, hvor der tilbydes flere og flere hold. Denne nye svømmeart gør bogen *Sådan bliver du en havfrue* til et absolut *must have* på skolens bibliotek. Bogen er en kombination af en fagbog og en biografi – en spændende blanding, der både giver viden og inspiration.

Vidste du, at Karin Prehst Lund Madsen er professionel havfrue, uddannet inden for teater og arbejder som havfrue på Den Blå Planet?

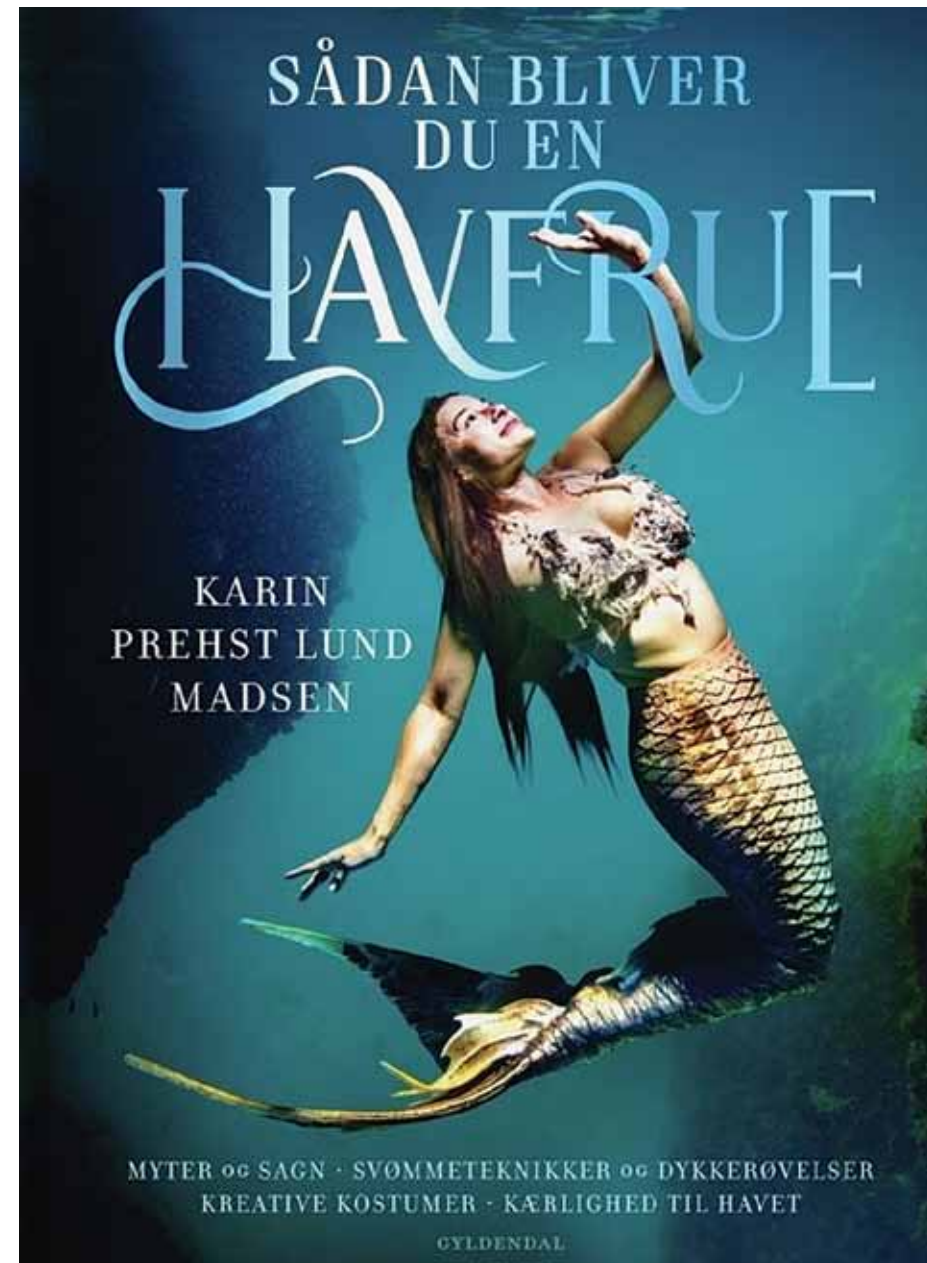
Karin har altid haft en stor passion for fridykning og en dyb kærlighed til havet. Især under vandet føler hun sig hjemme og i sit rette element. Som barn satte hun sig selv den udfordring at spise rugbrøds-madder under vandet, hvilket viste sig at være lettere sagt end gjort. Frugt og grønt var dog lettere at håndtere. I bogen deler Karin sjove og tankevækkende historier om sin vej til at blive professionel havfrue.

Bogen bruger Karins egen livshistorie som springbræt til at introducere en verden, som mange ikke kender. Hvad indebærer det at være havfrue? Hvordan kommer man i gang med havfreesvøm-

fortællinger finder man små tips og fakta, der gør bogen både lærerig og spændende. Læseren får viden om havets dyr, vigtige baderegler og interessante historiske nedslag, der giver en bredere forståelse af havfruens univers.

Denne bog er let at læse og samtidig giver den en god indsigt i livet som havfrue, selv for dem, der måske ikke er de stærkeste læsere. De smukke billeder af Karin som havfrue – både alene og sammen med sine børn – tilføjer en ekstra dimension. Alle billederne er taget under vandet, hvilket giver en helt særlig stemning og forstærker fortællingens magi.

Er du mere til at lytte end at læse? Så er bogen også tilgængelig som lydbog, indlæst af forfatteren selv. Karins oplæsning er levende og engagerende, og man kan virkelig fornemme hendes passion for både havfreesvømning og livet som professionel havfrue. ■

ning, og hvad skal man have af udstyr? *Sådan bliver du en havfrue* er også en fremragende fagbog, der giver nyttige råd om, hvordan man færdes i og omkring havet. Mellem de personlige

Sådan bliver du en havfrue
Af Karin Prehst Lund Madsen
Fotos taget af Henrik Sørensen
125 sider
Gyldendal 2024

Alt bliver godt

Af Bodil Christensen, master i børnelitteratur og lektor i dansk

”Den røde skrift bliver uskarp, flyder ud. Jeg blinker. Ordene er ikke Louises egne, det er fra nogen af de digte, Liam læste højt for hende, står der. Min pegefinger er placeret under linjen og følger hvert ord: *Det, der er hændt dig, og det, der skal ske Nu sner det med mørke Og stilner med sne.*”

Louise og Liam lænkede sig sammen og sprang ud over Limfjordsbroen tilbage i 2012, da Sanne Munk Jensen og Glenn Ringtved sendte *Dig og mig ved dagry* ud til mange, mange unge læsere. Deres dobbelte selvmord stod på første side i bogen og herefter fik læseren hele den forelskede, sørgelige, voldelige, belastende og farlige kærlighedshistorie. Et møde mellem Louise fra Hassersis og Liam fra den mere ydmyge del af Aalborg.

I *Dit liv i mine hænder* er der gået nogle år, og hovedpersonen er nu Jonathan, Liams yngre bror, der fortsat er præget af det store savn, den store sorg og den manglende livsglæde, der fulgte efter Liams død. Også her begynder bogen med handlingsforløbets slutning: *”Det er først, da jeg synker sammen og ligger på ryggen på jorden, at jeg fatter, at jeg er ramt. Det føltes ellers ikke som et skud, mere som et slag, et hårdt og præcist slag af en hammer lige mellem ribbenene. Over mig runger hans stemme.”*

Herefter følger fortællingen om Jonathan, Liams lillebror, der er i byen i Gaden i Aalborg sammen med Noah og Olli. Han er sytten år. Han er usikker, urutineret og

helt på bar bund, da en pige prikker ham på skulderen: ”Undskyld? Hallo, Undskyld. En finger prikkede på min skulder, og jeg vendte mig om og skulle lige til at bede idioten om at slappe af. Men der stod hun.” Det er Isa. Isabella, der bor ude i Aalborg Øst sammen med sin mor Maja (der ryger sig skæv, når hun ikke drikker), og sine brødre Trish og Paddy, der lever af at

voksende) babyer, og så er der Den Blå Avis, hvor man kan købe alt brugt.

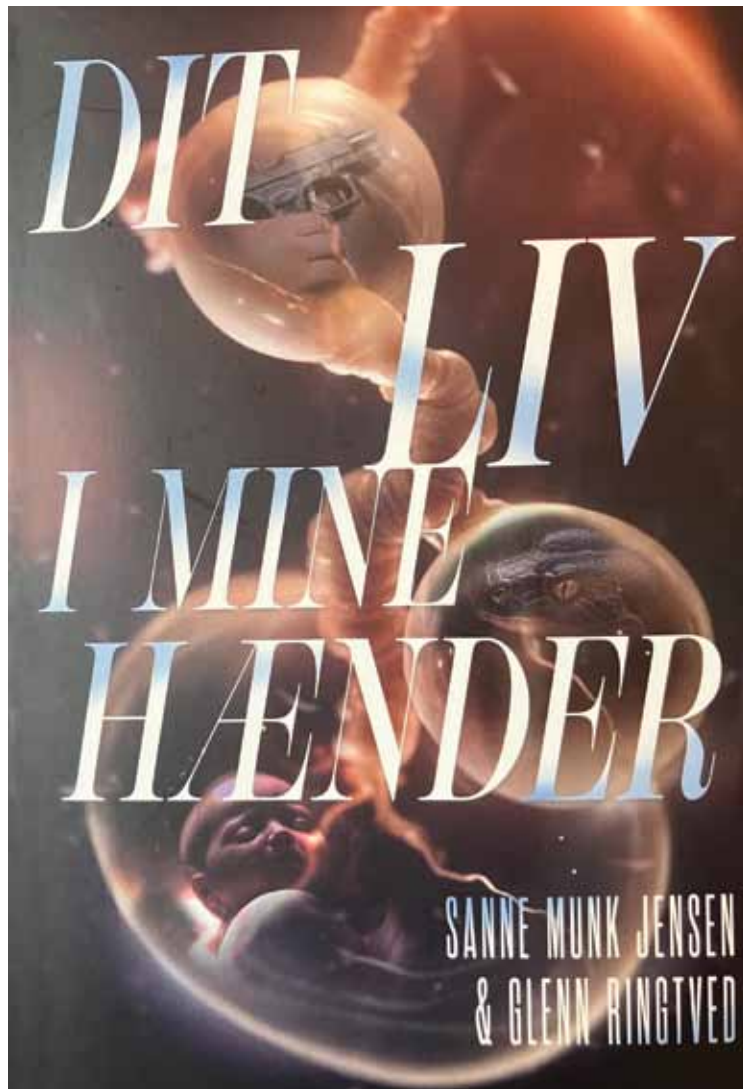
Dit liv i mine hænder handler om Isa og Jonathans svære tid som helt unge, kommende forældre. Isas temperament er i høj grad præget af den opvækst, hun har haft. Moderen har vanrøgtet hende, hun har været i familiepleje, og hun har på ingen måde lært, hvordan man er mor. Jonathan gør det så godt han kan, men han mister sin læreplads, og han ser ikke andre muligheder end at gå ind i et (forholdsvis tvungent) samarbejde med Isas kriminelle brødre.

Her hersker et andet moralkodeks: ”Vi er familie, ikk’?”, siger de igen og igen, mens de hytter eget skind og kaster alle andre under bussen. Jonathan ”arver” også den gæld, Liam har efterladt. Der sker virkelig meget på det ydre plan, hvor miljøet i Aalborgs sidegader er beskrevet så man kan leve sig ind i det. Det er ikke det helt hårde bandemiljø, der møder Jonathan, men en verden, hvor man ikke har mange muligheder for at vælge rigtigt og levedygtigt.

Jonathan og Isa bliver forældre til lille Evig, en pige, der også får en hård start på livet. Den ydre handling er således fyldt med spænding og slagsmål og indbrud og inkasso, men det er først og sidst en roman, der viser, hvordan Jonathan og Isa

udvikler sig med det ansvar, der følger med lille Evig.

Jonathan finder Louises dagbog, og den giver ham et indblik i de valg, Louise stod overfor, og får ham til at se de valg, han selv må tage. For Evigs skyld (og for sin

være håndlangere for Johs, en overmåde ubehagelig person, der også var med i *Dig og mig ved dagry*.

Der er Hassersis-segmentet i Aalborg, og der er Aalborg Øst. Her er Luksusbaby, konceptet, der leverer alt til nyfødte (og

egen) må han vælge det ulige opgør med kriminaliteten og den rå verden. Isa og Jonathans kamp mod ”kommunen” bliver også et tema, og heldigvis viser det sig, at der findes mennesker, der gerne vil hjælpe de svage i samfundet.

Det er svært for syttenårige Jonathan at forestille sig selv som nybagt far: ”Imens prøvede jeg at se det for mig; mig, der kom gående ned forbi Cimbrertyren med den der mærkelige vogn og Noah og Olli der kom ræsende på Noahs scooter, flade af grin og mig, der forsøgte at vinke, men ikke kunne komme til det, fordi mine hænder sad fast i to luffer.” – men han klarer det. Skønt hans egen far er den arbejdsløse irske far, der bor særdeles rustikt og uden mange ”farfar-skills”, så klarer Jonathan at være der for Evig. Han gør det, så godt han kan. Men moralen er også, at man ikke SKAL klare alt alene. Man må gerne få hjælp. Mødrehjælpen, kommunen, venner og familie mener det godt, når de vil hjælpe. Det skal man kunne tage imod.

Glenn Ringtved og Sanne Munk Jensen kender Aalborg. De er begge født i Nordjylland, de kender tonen, og lokaliteterne i Aalborg er genkendelige. Hassersis er Hassersis, og der findes masser af forladte ejendomme på vejen ud mod Storvorde. Her har de skrevet en fremragende roman om ansvar og valg i livet. Den følger op på *Dig og mig ved dagry*, men er en selvstændig roman.

Det en glæde, at det er Aalborg-digteren og modstandsmanden Morten Nielsen, der citeres med digtet ”Jeg ser nu i nat”. Morten Nielsen (1922-1944), der kun fik udgivet en enkelt digtsamling Krigere uden våben, inden han døde af et vådeskud i 1944. Digtet, der citeres, er fra *Efterlade digte*:

”Du skal vokse og blomstre og sætte dine frø, Du er endnu for ringe til at dø.”

Dit liv i mine hænder
Af Sanne Munk Jensen og Glenn Ringtved
278 sider
CarlsenPuls 2025

Magien i hverdagen

Af Henriette Korneliussen, PLC medarbejder Nørrevangsskolen Randers

Hekseri - Den store bog om magi er en velskrevet fagbog, der bringer os tættere på et emne, som mange måske har svært ved at sætte ord på. Bogen er med til at gøre os mere oplyste og bevidste om magiens historie. Bogen udforsker hvordan magien er en del af vores hverdag – ikke nødvendigvis som trolddom eller hekseri, men som en måde at forstå og påvirke verden omkring os.

Forfatteren Maria Østerby Elleby, der er historiker med speciale i trolddomshistorie, ser magi som en måde, hvorpå vi kan skabe forbindelser til noget større end os selv. Det handler blandt andet om de små ritualer og handlinger, som vi gennem tiden har tillagt magisk betydning.

Bogen dykker ned i hverdagens magi, hvor Elleby ser på ting, vi måske aldrig har tænkt på som magi. Traditioner som at fejre jul eller nytår bliver beskrevet som tider, hvor vi forbinder os med en tro på, at der findes større kræfter. Hun skriver også om handlinger, vi gør for at beskytte os mod uheld – så som at sige ”7-9-13” eller ”prosit” efter et nys – som kan anses som magi, der hjælper os med at navigere i en usikker verden.

Elleby kommer også ind på folketro og symboler og hvordan disse elementer stadig spiller en rolle i mange menneskers liv. Mange har et lykketal, som de tror bringer held, eller måske en talisman, der beskytter mod onde kræfter. Det viser sig, at vi på mange måder lever med magiske forestillinger, selv i vores moderne samfund, som vi måske ikke altid er særlig bevidste om.

Bogen indeholder desuden praktiske sektioner, hvor læseren kan lære at udforske sin egen magi. Der er bl.a. en guide til håndlæsning, hvor læserne får værktøjerne til at læse i hånden og på den måde få indsigt i deres karakter,

skæbne eller kærlighedsliv. Hvis man altså tror på det. Og der er et afsnit om drømmetydning, som hjælper med til at forstå og tolke de symboler, man kan møde i sine drømme – et andet aspekt af magi, der hjælper med at forstå de skjulte lag af vores underbevidsthed.

Hekseri - Den store bog om magi henvender sig til dem, der er nysgerrige på det mystiske og måske søger inspiration til at bringe mere magi ind i deres eget liv. For skolebibliotekarere er bogen en fantastisk ressource til at engagere elever, der er interesserede i folketro, personlig udvikling og magi generelt. Den åbner op for samtaler om tro og magi i et moderne perspektiv, hvilket gør den relevant for både unge og voksne. Jeg blev personligt draget af Ellebys anderledes vinkler på magi. Dét at hun ikke kun har fokus på hekse og det overnaturlige, men også har øje for nogle meget lavpraktiske ting, gør at man får en større opmærksomhed om magien i hverdagen.

Hekseri - Den store bog om magi
Af Maria Østerby Elleby
Illustreret af Ida A. Christensen
235 sider
Politikens forlag 2024

2025 BØRNE- U-LANDS KALENDER

TA' PÅ Ø-HOP MED INDONESIENS BØRN

Bestil på u-landskalender.dk

Tag dine elever med på opdagelse i Indonesien, verdens største ø-rige.

Oplev børnenes hverdag i de små 'landsbyer' midt i megabyen Jakarta. Og hverdagen på de frodige øer med vulkaner, rismarker og regnskov.

Årets materiale er engagerende, flot illustreret og nemt at bruge. Der er masser af opgaver til flere fag i 1.-5. kl.

Materialet giver jer et sjældent indblik i børneliv rundt om i Indonesien: Både langs floderne midt inde i millionbyen Jakarta, ude på landet på det grønne Java og langt borte på en lille vulkanø med helt særlige traditioner.

I kan se frem til inspirerende bøger, film, fotos, quizzer og masser af lærerige aktiviteter til bl.a. Dansk, Billedkunst, Natur/Teknologi og Matematik. Materialet har i år bl.a. fokus på klimaforandringer og kobler til Verdensmålene.

Det giver eleverne global forståelse i børnehøjde.

**BESTIL
NU!**

Lav pris til 1/7

Årets bog er af Benni Bødker: Harun bor i en af Jakartas fattige 'landsbyer', der ofte bliver oversvømmet. En dag stikker hans lillesøster af på en farlig færd. Og så må Harun i aktion. Bogen rummer også masser af faktastof, flotte illustrationer og tre små læselet-eventyr med lidt gys i.

Kreativitet: Prøv vulkanværksted, batikfarvning, tegneskole med orangutang, små malebøger, foldebøger, stangdukker, lækker indonesisk mad m.m.

Masser af andre gode opgaver: I læser, leger, undersøger og formidler. I laver eksperimenter, arbejder med læseteater, går på opdagelse, laver byttemarked, bygger huse på pæle, hjælper klimaet o.m.a.

Mange film, hvor I kommer helt tæt på børnene, deres dagligliv og drømme. I kan også gå på jagt i små GoPro-film og flotte 360-graders film.

DR-filmserie, hvor Motor Mille og Hr. Skæg skal løse et mysterium i Indonesien.

Komplet lærer-website med alle materialer klar til brug – og nemme opgaveark.

Stort elev-website, hvor eleverne går på opdagelse i årets land.

Nemme web-værktøjer: Lav flotte fotonoveller eller en digital lågekalendar.

Årets projekt: PlanBørnefonden støtter Jakartas udsatte børn og unge i at tilpasse sig klimaforandringerne med undervisning og bæredygtige projekter.

Få gratis besøg på din skole: PlanBørnefonden besøger 50 skoler, hvor I får indblik i børneliv i Indonesien gennem dans, leg og klima-fokus.

1 trykt klassesæt

30 store elevbøger
2 lærervejledninger
Alle opgaver og web-værktøjer

200 kr.

3 trykte klassesæt

90 store elevbøger
6 lærervejledninger
Alle opgaver og web-værktøjer

495 kr.

Digitalt klassesæt

Begge bøger som PDF
Download hele materialet
Alle opgaver og web-værktøjer

Gratis

Bruges på over 1.100 skoler,
99 % af lærerne er tilfredse:

- 'Helt fantastisk materiale'
- 'Eleverne er helt vilde med det'
- 'Nemt at bruge'
- 'Super lækkert og gennearbejdet'
- 'Vi bruger det hvert år'
- 'De har lært så meget'

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

